

^ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

Heydər Əliyev

DIPLOMAT

№ 19 (531) 15 - 22 May, Gulan sal. il 2023
 Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
 Hêjaye:

Səh. 3

Bûyer û bîranîn derfetên siyasî û aştıyane peyda dikin

Səh. 2

Serok Barzanî bang li aliye siyasî kir. Bicivin û pirsgirêkan çareser bikin

Səh. 8

Bafil Talabanî: Em ji hewlên serok Barzanî gelek razîne

Səh. 4

Serok Mesûd Barzanî 61 sal berê tevî rêzên Pêşmergeyê Kurdistanê bû

Səh. 8

Mesrûr Barzanî: Me daxwaz ji pispor û wezaretan kiriye ku di projeyan de standardên navdewletî bicih binin

Səh. 11

Nêçîrvan Barzanî: Peyama Serok Barzanî ji bo çareserkirina pirsgirêkan...

Səh. 12

ROJA 11-ê gulanê 2023-ê salê bona vekirina muzexanayê ser nave rêberê nemir ê Kurd Mela Mistefa Berzanî li Başûrê Kurdistanê, Barzan sedavan mêvan ji welatên dereke hatibun dewat kirin

Səh. 11

Siyasetmedar Osman Baydemir, hilibjartin û siyaseta li bakurê Kurdistanê nixxand

Səh. 16

Делегация Ассоциации курдов «БАРБАНГ» приняла участие в открытии Национального музея «БАРЗАНИ»

Səh. 9

Qeter li Hewlêrê konsûlxaneya xwe ya gîştî vedike

Serok Barzanî: Dijminên Kurda ji perçebûna Kurda fêde dibînin

Serokê Kurdistanê Mesûd Barzanî di roja duyem ya merasima vekirina muza netewî ya Barzanî de axaftinekî kir û got ku ew dixwazin germbûna neyînî ya nevbara

Kurdan ji ortê rakin û bi hêvîne ku pirs-girêkên di navbera Kurdistan û Bexdayê de çareser bikin. Serok Barzanî di dewama axaftina xwe de got:

“Beşekî ji dîroka me ji aliyê dijminên me de hatiye nivîsandin û di gelek ciyan de bi zanîn şaş hatiye nivîsandin. Dijminên me ji perçebûna me fêde dibînin. Sedema avakirina muza Barzanî ya netewî ji bo parastina dîroka milletê Kurd e. Dijminên me li me zilmê kirine û milletê me jî xwe parastîye. Divê pirs-girêkên nav herêma Kurdistanê bîn çareserkin. Hêvî dikim ku partiyên me yê siyasî werin cem hev û hêviyên dijminên me bişkênin. Ji nav milletê me qehremanên wisa derketine, ev millet têkoşinekî wisa daye, ez li wan kesên ku dixwazain dîroka me şaş nîşan bidin, şaş dimînim. Heya qedr û qiymetên me yê baweriyê hebin, em ê karibin tekarar û tekarar rabin ser lingan.” **PeyamaKurd**

Omêd Xoşnaw: Hewlêr dibe destexwişka Nashville

Parêzgarê Hewlêrê ragihand, şandeke Borda (Sister City) a bajarê Nashville yê Amerîka gihîştê Hewlêrê, bi mebesta temamkirina rêkarên destexwişbûnê di navbera Hewlêr û Nashville de. Îro 20ê Gulana 2023an, şandeke bajarê Nashville ku ji Serokê Şaredariya Nashville John Cooper û hejmarek endamên Encûmena Parêzgehê û Serokê Borda (Sister City) pêkhatibû, serdana Hewlêrê kir.

Parêzgarê Hewlêrê Omêd Xoşnaw derbarê serdana vê şandê ji K24ê re ragihand, ji bo pêkanîna peywendiyên hemahengiyê bi mebesta gihîştina bi destexwişkbûnê, gotûbêj di navbera Hewlêr û Neşville de dest pê kirine.

Omêd Xoşnaw got jî: “Ev prose pir baş dimeşe. Par me ev mijar bi Şaredarê Nashville re guftûgo kir û armanca me ew e ku di demek nêz de bigihêjin peymanê dawî.”

Parêzgarê Hewlêrê da zanîn, şanda bajarê Nashville ji 20 kesan pêk tê de hefteyekê li Hewlêrê bimînin û çend hevdiînen girîng pêk bînin.

Omêd Xoşnaw her wiha got: Danîna pirsê destexwişbûnê, yek ji stûnên sereke yê pêşxistina pêwendiyên di navbera Herêma Kurdistanê û Amerîkayê de ye.”

Ji aliyê xwe ve, Serokê Şaredariya Nashville John Cooper ji K24ê re ragihand, Nashville mala piraniya gelê Kurd e. Ev şand ji bo rêzgirtina li Kurdan hatiye, ji ber ku Kurdên li Nashville cûdahiyek mezin di jiyana Amerîkîyan de di warê çandî û enerjî de çêkirîye.”

Roja 21ê Gulana 2022ê şandeke Parêzgarê Hewlêrê serdana Nashville kiribû û derbarê pirsê destexwişkê di navbera Hewlêr û Nashville de gotûbêj kiribûn.

Nashville, li wîlayeta Tennessee ya Amerîka ye ku bi Kurdistana Biçûk tê naskirin û hejmareke mezin ji Kurdên diyasporayê li wî bajarî dijîn. Bêpîrsên Hewlêrê jî ji bo pêşxistina bajarê xwe, dixwazin sûdê ji ezmûna Nashville werbigirin. **Nerina Azad**

Serok Barzanî bang li aliyê siyasî kir: Bicivin û pirs-girêkan çareser bikin

Serok Mesûd Barzanî di merasîma vekirina Yadgeha Niştîmanî ya Barzanî de bang li aliyên siyasî yê Kurdistanê kir ku beriya 18ê Gulana jî bo çareserkirina pirs-girêkan, civîneke berfireh lidar bixin.

Serok Mesûd Barzanî di merasîma vekirina Yadgeha Niştîmanî ya Barzanî de gotarek pêşkêş kir û tê de bang li hemû aliyên siyasî yê Kurdistanê kir ku rûpeleke nû vekin û civîneke berfireh û berî 18ê vê mehê civîneke berfireh lidar bixin û hemû pirs-girêkan gotûbêj bikin û çareseriyên jê re bibînin.

Her di çarçoveya wê bangewaziyê de jî, Serok Barzanî got: Berî vê civînê ez daxwazê ji herdu polîtboruyên PDK û YNKê dikim ku bicivin û nakokiyên nehêlin û atmosfereke guncaw bo civîna berfireh peyda bikin

Serok Mesûd Barzanî derbarê pêwendiyên Herêma Kurdistanê û Bexdayê de got, îradeyek bihêz heye ji bo çareserkirina pirs-girêkên di navbera Bexda û Hewlêrê de.

Her wiha Serok Barzanî spasiya

Serokwezîrê Iraqê jî kir ku ji bo çibçikîrîna rêkeftina di navbera Hewlêr û Bexdayê de piştevaniya kirîye.

Serok Barzanî di berdewamiya axaftina xwe de kurteyek ji dîroka Barzanîyan pêşkêş kir û got ku li ser Barzan gelek hatiye nivîsandin û gotin, lê dijminan rastî nivîsandin û berovajîkirinê kirine. Lê arşîvên gelek welatan nîşan didin ku tiştê li Barzan derketiye hole, tevgerê rizgariya demokratîk e û bandora wê ya mezin jî hebû.

Serok Mesûd Barzanî got, tekiya Barzan di sedsala 9'an a hicrî de ji aliyê bapîrê mezin ê Barzanîyan (Tecdîdîn) ve hatiye avakirin û di heman demê de li kêleka tekiyê, dibistanek jî bo feqeyan hat avakirin. Got: “Ew bi xwe zanayekî pir zana bû, tekiya û dibistan ji aliyê xelkê Kurdistanê ve hat pêşwazîkirin û heta koça wî ya dawî berdewam kir. Piştî tekiya û dibistan radestî Şêx Ebdulselamê Yekem hate kirin, ew jî şareza û zana bû. Wî dest bi danîna zemînek ji bo çaksaziyên civakî kir, lê mirinê rê li ber wî girt û di sala 1872an

de koça dawiyê kir.

Piştî wefata Şêx Ebdulselamê Yekem, kurê wî Şêx Mihemed cihê wî girt. Serok Barzanî eşkere kir, Şêx Mihemed kesekî gelek zahid û xwedanas bû û bi ayîn û îlahdariyê mijûl bû, lê bandora wî gelek mezin bû. Di wê serdemê de rayedarên Qsmanî ew wek tehdîd dîtin û şer pê firotin, ji ber wê jî ew girtin û birin zîndana Badlîsê û 2 salan li wir ma û dema hat berdan, di sala 1903an de canê xwe ji dest da.

Serok Barzanî dibêje, piştî Şêx Mihemed, kurê wî Şêx Ebdulselamê Duyem rêbertiya wê terîqetê dike, ku ji serdemê Şêx Teceddîdîn ve terîqeta Neqşebendî hilbijartiye.

Got jî: Şêx Ebdulselamê Duyem, her çend e temenê wî kurt bû jî, lê berhemdar bû, şoreşeke mezin da destpêkirin, belkî 100 sal ji dema xwe pêştir bû. Serok Barzanî derbarê Şêx Ebdulselamê Duyem de got, wî çaksaziyên bingehîn kirin û rêbaza Barzanî da nasîn. **KDP.info**

Bi amadebûna Serok Barzanî duyemîn roja vekirina Muzexaneyê Niştîmanî ya Barzanî birêve çû

Roja îne ya 12ê Gulana 2023 bi amadebûna Serok Mesûd Barzanî rêwresma duyemîn roja vekirina Muzexaneyê Niştîmanî ya Barzanî li Barzan birêve çû.

Di rêwresmê de Serok Barzanî gotarek pêşkêşî amadebuyan kir û têda behsa vekirina Muzexaneyê Niştîmanî ya Barzanî û girîngiya wê muzexaneyê ya ji bo parastina dîroka gelê Kurdistanê ya ji bo nîşên paşerojê kir. Serok Barzanî li gotara xwe de tîşk xiste li ser dirustbûna rêbaza Barzanî û pênase û dîroka rêbaza Barzanî, Serok Barzanî balkişand li ser wê yekê ku dîroka gelê me gelek hatiye têkdan û şewandin, ji bo wê yekî bi girîngiyê ve behsa dîroka gelê Kurdistanê kir û tekez jî li wê yekê kir ku hemû aliyek rola xwe bibînin li dewlemendkirina dîroka gelê Kurdistanê, her wiha Serok Barzanî behsa wan bingehên kir ku şûnketiyên rêbaza li serê diçin bûye bawerî û eqîde û pê tene naskirin ku pêkhatiye ji xwedênasî û niştîmanperwerî û mirovdostiyê.

Serok Barzanî behsa kultura pêkvejiyanê li devera Barzan kir ku bi dirêjahiya dîrokê parêzgerî lê hatiye kirin û navçe pê tê naskirin.

Di gotara xwe de Serok Barzanî balkişand li ser wan zebr û zeng û zulma

ku li ser gundê Barzan bi dirêjahiya dîrokê de hebûye tekez jî kir ku li hîç qonaxek da beranberî wan xwe çemandinê hilnebijartine.

Di derbarê rewşa navxweya Herêma Kurdistanê, Serok Barzanî ragihand tekez li ser destpêşxeriya ji bo yekrêziya nav mala Kurd kir ku têda daxwazê ji hemû hêz û aliyên siyasî kir teba û yek-

girtîbin û hewl bidin wan girjiyan nehêlin ku dirustbûne. Serok Barzanî amadehî û piştevaniya xwe jî ji bo çareseriyê hemû kêşeyan derbirî û daxwazê kir ku hemû alî vê keşûhewayê nexweş biguherin bi xweşiyê. Hêjayî gotinêye ku gotar û nimêja îne li mizgefta Bîranîngeha Niştîmanî ya Barzanî ya li Barzan hate encamdan. **KDP.info**

Bûyer û bîranîn derfetên siyasî û aştiyane peyda dikin

YNK û PDK'ê erkdar in ku bi awayekî aktîf beşdarî pirs û bûyerên netewî bibin, bi taybetî rêz li têkoşîna wan kesan bigirin ku di tevgera rizgarîxwaza gelê Kurd de rol lîstine.

lihevkinê peyda kir.

Di merasîma vekirina "Yadgeha Niştîmanî ya Barzanî", Serokê PDK Mesûd Barzanî axaftinek kir û bang li hemû alî û partiyên siyasî yên Kurdistanî kir ku bi

tine qada têkoşîn û Kurdayetiyê, bi saya wan rêya têkoşîna me ya neteweyî berdewam bûye."

Serokomar tekezî li ser wê yekê kir ku rewşa navçe, Êraqê û Herêma Kur-

Bîranîn û rêzgirtina serokên siyasî û karîzmayên kurd derfetek e ji bo çareserkirina nakokiyên siyasî wekû Vekirina bîrdariya niştîmanî ya Barzanî ya îsal û salvegera koça dawî ya rûmeta netewî û welat, Serok Mam Celal, sala borî du mînakên beşdarbûna serkird-eyên siyasî û rêvebirên Kurdistanê û Êraqê, dîplomat û nûnerên welatan.

Endamê Serkirdatiya Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê (YNK) Şêx Miqdad Behadîn ji PUKMEDIA re ragihand. "YNKê ti carî dudil nebûye ku li ser mijarên netewî gav bavêje û hewl daye yekrêziya pêkbîne." YNK beşdarî merasîma vekirina bîrdariya netewî ya Barzanî bû, her wiha Sala borî di salvegera koça dawî ya Serok Mam Celal de, PDK jî beşdar bû. Di merasîmê de di asteke bilind de û weke helkefteke netewî nirxandin."

"Ji bo YNKê helwesta baştirkirina xizmetguzariyan ji bo jiyana û refaha xelkê nayê wateya sifirkirina pirsên netewî û em hemû jî vê rastiyê dizanin ku YNK, PDK û aliyên din di rêveberiya Herêma Kurdistanê de hev temam dikin. Şêx Miqdad Behadîn got, bi hev re dikarin jiyaneke hêjatir ji xelkê re peyda bikin.

Çawaw bi boneya salvegera koça dawî ya Serok Mam Celal wek helkefteke niştîmanî li ser asta bilind şandên siyasî û hikûmetê, PDK û aliyên din ên siyasî yên Kurdistanê beşdar bûn û heman şêwa jî şandeke bilind a YNK û hêzên din ên Kurdistanî jî di merasîma vekirina Mozexaneyê Barzanî de 11-5-2023 beşdar bûn û derfeta yekîtiyê

hev re bicivin û pirsgirêkan çareser bikin.

Barzanî got: "Di demeke pir nêz de berî 18ê vê mehê hemû bi hev re civîneke berfireh bikin, bi dilsozî behsa pirsgirêkan bikin û wan çareser bikin."

Herwiha daxwaz ji Polîturoya PDKê û YNKê kir û got: "Berî vî civîna berfireh, bi awayekî cuda bicivin û zemîneyê amade bikin ji bo serxistina civîna din."

Di beşeke din a axaftina xwe de Barzanî tekez kir: "Divê derfetan ji dest nedin û ji serhildanê sûd bê girtin. Ji dil û bi biratî daxwazê ji hemû hêzên siyasî yên Herêma Kurdistanê dikim ku dawî li pirsgirêkan xwe bînin."

Di merasîma vekirina Yadgeha Niştîmanî ya Barzanî de, Serokomarê Êraqê got êdî dem hatiye ku hemû pêkhatiyên Êraqê nakokiyên xwe yên siyasî bidin aliyekî û diyar kir, ne Êraq bêyî hevkarî û hevahengîya Herêma Kurdistanê aramiyê dibîne û ne jî Herêma Kurdistanê bêyî Êraqê. Serokomarê Êraqê Abdulletîf Reşîd îro Pêncsemê 11ê Gulana 2023an di merasîma vekirina Yadgeha Niştîmanî ya Barzanî de gotarek pêşkêş kir û got, "Çarenivîsa Êraqê û Herêma Kurdistanê bi hev ve girêdayî ye û ji hev nayên cudakirin, ne Êraq bêyî hevkarî û hevahengîya Herêma Kurdistanê aramiyê dibîne û ne jî Herêma Kurdistanê bêyî hikûmeta federal dikare aramiya aborî hebe."

Abdulletîf Reşîd di gotara xwe de anî ziman, "Dîroka milletê me dîroka serwerî û rûmetê ye. Di dirêjahiya bi dehan salên têkoşîna me ya neteweyî de, gelek kesên mezin û karîzmatîk derke-

distanê ber bi pirsgirêkên mezin ve diçe û qonaxeke nû derketiye pêşiya Iraqê û Herêma Kurdistanê.

Serokomar di wê baweriyê de ye ku bi salan e ji ber bandora şer, nearamiya siyasî û têkçûna peywendiyên li Iraqê hebûye, "Lê niha atmosfereke aram heye û divê hemû alî hewl bidin ji vê qonaxê sûdê werbigirin ji bo zêdetir nêzikî hev bibin, diyaloga aştiyane û avadeniyê bimeşînin."

Ew bal kişand ser wê yekê êdî dem hatiye ku hemû pêkhatiyên Êraqê nakokiyên xwe yên siyasî bidin aliyekî û jîngeheke siyasî ya tendurist biafirînin.

Serokwezîrê Êraqê Mihemed Şiya Sûdanî di gotara xwe de li Barzanî ragihand: "Kurdistanê ji bo azadiyê gelek qurbanî daye."

Mihemed Şiya Sûdanî yek ji wan kesan bû û di gotara xwe de ragihand: "Kurdistanê ji bo azadiyê gelek qurbanî daye... Dema tevgera Kurd pêş ket, bi sûcên Seddam re rû bi rû ma."

Sûdanî di axaftina xwe de got, "Şehîdên gelê me yê Kurd û şehîdên tevahiya tevgera niştîmanî ya Êraqê dixwestin welatekî ji bo neviyên xwe bihêlin ku tê de dadmendî û wekhevî geş bibe û welatî bi rûmet û serbilind tê de bijîn." Serokwezîrê Êraqê "tekoşîn û qurbanîdana" tevgera neteweyî ya Kurd di dehsalên sedsala borî de û serkirdatiya Mele Mistefa Barzanî li dijî "zaliman" û "diktatoriya Beasî ya Seddam û tawanên wî" bi bîr anî û got, "Selimand ku gelê Êraqê tevî hemû civakên xwe koletiyê red dike û zilmê qebûl nake." PUKMEDIA

Serok Barzanî, bang li qada siyasî kir: Bicivin û pirsan çareser bikin

PeyamaKurd- Serok Mesûd Barzanî, di merasîma vekirina "Yadgeha Niştîmanî ya Barzanî" de axivî. Serok Barzanî, di axaftina xwe de bang li aliyên siyasî yên Kurdistanî kir ku li hev bicivin û pirsên heyf çareser bikin.

Serok Barzanî, di axaftina xwe de ji van aliyên siyasî xwest ku beriya 18 vê mehê li hev bicivin û li ser çareseriyê pirsgirêkan dan û stendinan bikin. Serok Mesûd Barzanî got: "Di demeke gelek nêz de beriya 18ê vê mehê, hemû bi hev re civîneke berfireh bikin, bi dilsozî qala pirsgirêkan bikin û wan çareser bikin." Serok Barzanî ji Polîturoya PDKê û YNKê jî xwest û got "Berî vî civîna berfireh, bi awayekî cuda bicivin û ji bo biserxistina civîna din, bingehe amade bikin."

Serok Barzanî, di dewama axaftina xwe de got ku "Divê derfetan ji dest nedin û ji serhildanê sûd bê girtin. Ez ji dil û bi biratî daxwazê ji hemû hêzên siyasî yên Herêma Kurdistanê dikim ku dawî li pirsgirêkan xwe bînin." peyamakurd.com

Xelkê Mexmûrê: Heta dawî em ê li ber xwe bidin

Xelkê Mexmûrê yên li ber wesayîten zirxî yên artêşa Irarqê kon danîne, anî ziman ku çî dibe bila bibe ew ê heta dawî li ber xwe bidin.

Berxwedana xelkê Wargeha Şehîd Rûstem Cûdî (Mexmûr) a li ber hewldana artêşa Iraqê ya ji bo têt û danîna kuleyan a dorî wargehê dewam dike.

Welatîyên di nava berxwedanê de helwestên xwe anî ziman û diyar kirin ew ê heta dawî li ber xwe bidin.

Welatîyê bi navê Hacî Nerexî anî ziman ku ji serê sibehê saet 05:30'î ve hikûmeta Iraqê bi wesayîten xwe yên zirxî hêzên xwe ve hatin û xwestin derdorî wargehê têt û kule daynin û got: "Ev gel diyar dike ku ev 30 sal in li vê herêmê dijîn, kesî heta niha tiştek wiha nekiriye. Em ne têt, ne kule û ne jî ti cûre heqaretê li ser xwe qebûl dikin. Me niha dest bi çalakiya rûniştinê kiriye. Mehek din jî bi vî rengî be em ê li ber xwe bidin. Helwesta me wê yek be, em gav bi şûn ve navêjin. Ew çî bikin bila bikin, heta me şehîd nekin. Wê nikaribin armancên xwe pêk bînin. Helwesta me û gelê me wê ev be."

Dayika Hediye Çelî diyar dike ku Iraq dixwaze dorî wan têt bike û got "Em vê yekê qebûl nakin. Heta dawî em ê li ber xwe bidin. Ji derveyî hêza xwe em ti hêzek din qebûl nakin. Em teslîmîyetê qebûl nakin, em ê heta dawî li ber xwe bidin."

Dayika Qîmet Gabarî jî helwesta xwe nîşan dide û diyar dike ew vê helwestê ti carî qebûl nakin û got: "Em ti hêzê dorî xwe qebûl nakin, hêza me heye. Dozeke me ya mafdar heye. Em heta negihêjin encamê dev ji doza xwe bernadin. Çi qas dom bike bila dom bike, em ê li ber xwe bidin."

Dayika bi navê Qudret Pîranî anî ziman ku çî dibe bila bike ew ê li ber xwe bidin û got: "Yek ji me bimîne jî ew ê nikaribin bikevin wargeha me. Ev çî ji me dixwazin. Me ziyar nedaye pisîka wan jî. Em di nava girtîgeheke servekirî de ne, ev bi salan e rê û rêbar li me girtine." anfakurdi.com

Li Kerkûkê boriyeke veguheştina gazê teqiya

Boriyeke veguheştina gazê li rojavayê Kerkûkê teqiya, ku ji bo veguheştina gazê bo pêwîstiya navxwe dihat bikaranîn.

Çavkaniyekî ji Polîsê Parastina Dezgehên Nefta Bakur roja Înê ragihand, "Teqîn dema tîma tamîrê li ser xeta boriyê dixebitî pêk hat û di dema lehîmkirinê de teqiya û şewatek mezin derket."

Çavkaniyê ku nexwest navê wî were eşkerekirin ji Rûdawê re got, "Bûyer ne kiriyareke terorîstî ye yan jî ti kes li pişt wê ye" û anî ziman ku di encama teqînê de boriyên bîrên Ab2 û Ab3 yên ber bi kargehên hilberînê ve hatin rawestandin.

Li aliyê din Berdevkê Berevaniya Şaristanî ya Kerkûkê Qeys Ebdulrezaq ji Rûdawê re ragihand, "Ji bo kontrolkirina agir û alfkariya agirkujên

Kompanyaya Petrol û Gazê ya Bakur me 2 tîm şandine û bi kêfxweşî karîn agir kontrol bikin."

Qeys Ebdulrezaq her wiha got, "Tîm niha hewl çakkirina boriya

petrolê didin û ya ku di metirsiyê de bû ew bû ku agir bi cotkarên sînorê rojavayê Kerkûkê ketibe lê rêgirî li belavbûna wê hat kirin û di bin kontrolê de ye. Rudaw

Serok Mesûd Barzanî 61 sal berê tevî rêzên Pêşmergeyê Kurdistanê bû

PeyamaKurd – Serok Mesûd Barzanî 60 sal berê, roja 20ê Gulana 1962yan tevî rêzên

bazî û rêxistinî, bi awayekî bibandor ketin xizmeta tevgera rizgarîxwaz a niştimanî.

Sala 1983an, di Enfalê de 37 kesên ji malbata wî ligel 8000 kesêr navçe û eşîra wî, ji aliyê rejîma

Pêşmergeyê Kurdistanê bû.

Serok Barzanî di 61 salên jiyana xwe ya Pêşmergeyî de, her dem nixên netewî û niştimanî parast û di hemû pile û postên xwe de eşkere kiriye ku ew şanaziyê bi Pêşmergebûna xwe dike.

Serok Mesûd Mistefa Barzanî ji malbata Barzanî ye ku malbateke olî û niştimanî ya Başûrê Kurdistanê ye û ev malbata têkoşer, zêdetirî sed-salekê ye li qada tevgera rizgarîxwaz a Kurdistanê têkoşînê dike.

Xebata malbata Barzanî bi rêbertiya Şêx Ebdusalam Barzanî yê Yekem û Şêx Mihemed Barzanî û Şêx Ebdusalam Barzanî yê Duyem û heta Şêx Ehmedê Barzanî bandoreke mezin li ser tevgera rizgarîxwaz a seranserê Kurdistanê kir.

Bi rêbertiya Mela Mistefa Barzanîyê Nemir şoreşa Barzan derbasî qonaxeke berfirehtir û pêşketîtir bû û partî û sazîyên ser-

Serok Barzanî di 16ê Tebaxa 1946an de, li bajarê Mehabada paytexta Komara Kurdistanê jidayîk bûye, ev jî heman roj e ku Yekemîn Kongreya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) li bajarê Bexdayê hat lidarxistin û General Mistefa Barzanîyê Nemir weke Serokê Partiyê hat hilbijartin.

Bi destpêka êrîşa artêşa Iraqê ya li ser Başûrê Kurdistanê, roja 11ê Îlona 1961ê, bi neçarî xwendinê bi cih dihêle û roja 20ê Gulana 1962yan tevî rêzên hêzên Pêşmerge dibe.

Di navbera salên 1976 – 1979an de li Amerîkayê di xizmeta bavê xwe Serok Mela Mistefa Barzanî de bû ku bi mebesta tedawiya nexweşiya xwe, li Amerîkayê bû.

Serok Barzanî di sala 1979an de di Kongreya Nehem a Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) de, ji aliyê nûnerên kongreyê ve weke serokê partiyê hat hilbijartin.

Sedam Husên ve li biyabanêr naverast û başûrê Iraqê hatir jinavbirin û di gorên bikom de hatir wendakirin.

Di Raperîna sala 1991ê de rêberê meydanî yê ber bi Kurdistanê bû û plana derixistina hêzên Iraqê jî Başûrê Kurdistanê danî.

Di 7ê Nîsana 1991ê de li derberda Korê serperîştîya hêzên Pêşmergeyê Kurdistanê kir ku tê de Pêşmerge destaneke mezin û dîrok tomar kir û êrîşa hêzên Beisê ya li Korê tîk bir, Destana Korê werçerxaneke dîrokî bû di xebata berxwedan û rizgarîxwaz a gelê Kurdistanê de.

Serok Mesûd Barzanî di sala 1965an de zewiciye û xwedî heş zarokan e.

Serok Barzanî tevî her du zaravayên Kurmancî û Soranî yêr Kurdî, zimanên Erebbî, Farisî û Îngilîzî dizane û xwendina pirtûkêr dîrokî, ramyarî û serbazî hez dike.

derê daku beşdarî rêwresma vekirina muzexaneya têkoşerê mezin ê Kurd Mistefa Barzanî bibin. Wek Yemenê di nav de Herêma Kurdistanê, bi giştî peywendiyên me bi Iraqê re hene. Hejmareke zêde ya xwendekarên me li vê derê dixwînin. Demên berê hejmareke zêde ya Kurdan li Yemenê bûn û di warê fêrkirin û gelek warên din de xizmetên mezin kirin."

Balyoz û nûnerên welatan, behsa rol û hêza Kurdan a li Iraq û cîhanê ya di demên borî de û niha dikin.

Balyozê Sûdanê yê li Iraqê Ebdulrehîm Sir Xetîm Ebdulrehman jî got: "Kurd xwedî dîrokek in û beşek ji dîroka herêmê û beşeke sereke ya dîroka Îslamê ne. Necmedîn Eyûb, Esededîn Şêrko û Selahedîn Eyûbî jî nav Kurdan derketine. Kurdan gelek xizmet ji dîrok, ol û gelê Iraqê re kirine."

Rêwresm dê du rojan berdewam bike. Di rêwresmê de şoreşên Mistefa Barzanî û xebat û şoreşên gelê Kurd bi serkirdeyên siyasî bînanandin. Rudaw

Mesrûr Barzanî Pêşangeha Navdewletî ya Avahîsazî û Avedankirinê li Hewlêrê vedike

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro Pêşangeha Navdewletî ya Avahîsazî û Avedankirinê li Hewlêrê vedike.

Nivîsgeha Serokê Hikûmetê belav kir, Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro 23ê Gulana 2023an Pêşangeha Navdewletî ya Bînesazî û Avedankirinê li Hewlêrê vedike û piştê beşdarî paneleke taybet dibe. **Nerina Azad**

Pêşmerge li Parîsê ligel berpîrsên leşkerî dicivin

Şandeke Pêşmerge dê îro li Parîsê ligel berpîrsên leşkerî bicive û piştê di merasîmeke leşkerî de bi ala Kurdistanê û Fransa tacegulekê deynin ser gora wî leşkerê wînda (Kevana Serkeftinê).

Şanda Pêşmerge ji Cîgirê Wezîrê Pêşmerge Ebdulxaliq Bapîrî û hejmarek fermendarên Pêşmergeyên Kurdistanê pêk tê.

Armanca şandê xurtkirina pêwendiyên leşk-

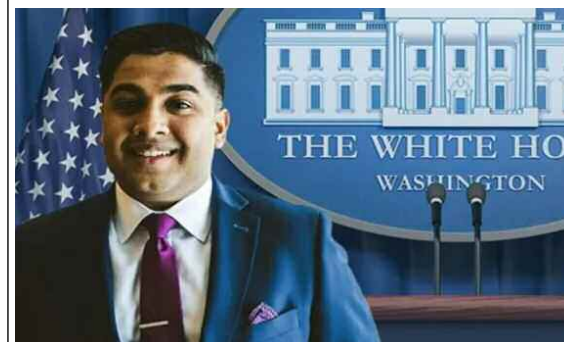
erî di navbera Herêma Kurdistanê û Fransa de ye.

Ev serdan ji aliyê Nûnerê Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Dezgeha Pêşmerge û bi alîkariya Federasyona Cengawerên Dêrîn ên Fransa ve hat organîzekirin.

Fransa yek ji wan welatên Ewropayê ye ku pêwendiyên wê yên dîrokî ligel Herêma Kurdistanê hene û roleke wê ya bihêz di têkşikandina DAIŞê û alîkariya Pêşmerge de hebû. **rojvakurd.com**

Amerîka: Em bi rêkeftina aliyên Herêma Kurdistanê bextewar in

Cîgirê Berdevkê Wezaretê Derve ya Amerîkayê Vedant Patel, ragihand ku Amerîka bi bextewarî pêşwaziyê li rêkeftina aliyên Herêma Kurdistanê ya ji bo lidarxistina hilbijartinan dike.

Patel got, "Em kêfxweş in ku aliyên Herêma Kurdistanê bi diyalogê pirsgirêkan çareser dikin. Ji bo rêberan hewldanek girîng e ku guh bidin daxwazên welatîyên xwe". **rojvakurd.com**

Muzexaneya Niştimanî ya Barzanî hat vekirin

Bi amadebûna bi dehan serkirde û kesayetiyên Kurdistanî, Iraqî û biyanî, Muzexaneya Niştimanî ya Barzanî tê vekirin.

Îro Pêncşemê 11ê Gulana 2023yan bi amadebûna Serok Barzanî, sê serokatîyên Iraq û Herêma Kurdistanê, kesayetiyên siyasî, lêkolînavan û balyoz û nûnerên welatan Yadgeha Niştimanî ya Barzanî tê vekirin. Serok Mesûd Barzanî di rêuresmê de gotarekê pêşkêş dike.

Ev proje bi salan e ku kar li ser tê kirin, gelek amadekarî ji bo wê hatine kirin, cil, kelûpel, çek û her tiştê ku Mela Mistefa Barzanî maye û parastîye dê li wir were danîn, herkesê serdan wê yadgeh an muzexaneyê bike, dê gelek tiştan li ser kar û xebat û şoreşên Barzanî bibîne û bizanbe.

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî dibêje: "Muzeya ku hûn li wê derê dibînin, dîroka gelê me nîşan dide, me li ku derê dest pê kir û em îro gihîştin ku derê. Gelek ji we beşdar bûn û gelek ji we alîkariya me

kirin, ku ev Kurdistan hûn îro dibînin me ava kir."

Barzan bi giştî dibe platforma komkirina gelek serok û serkirdeyên Kurdistanê û Iraqê, Serokê tîma YNKê di Hikûmeta Herêma Kurdistanê de Qubad Talebanî û çend serkirdeyên partîyan beşdarî rêwresmê dibin. Nûnerên welatan jî beşek ji mêvanên rêwresmê ne.

Balyozê Yemenê yê li Iraqê Xizir Ehmed jî got: "Îro em ji Bexdayê hejmareke zêde ya balyozan hatine vê

KürdvəAzərbaycan xalqlarının azadlıq carçısı, şair-yazıçı, kürdşünas, riyaziyyatçı, 30-dan artıq kitabın müəllifi, 10-a qədər kitabı nəşrə hazır olan, gözəl insan Şamil Səlim oğlu Əsgərovun vəfatından on səkkiz il ötür

Böyük itki və ya ikinci ömrün mübarək, ustad!

Dünyada itkilər çox olur. Adam var, illərlə yığdığı pulunu-malını itirir, yanib-yaxılır. Adam da var, illərlə qazandığı adını-sanını, vəzifəsini, mövqeyini itirir, buna görə də yanib-yaxılır. Mənim üçün bunların heç biri yanib-yaxılası, ağrı-acıya, çəkilməz bir dərdə çevriləsi itki deyil. Mənim üçün ən böyük ağrı-acı, ən böyük itki, çəkilməsi mümkün olmayan dərd, dost itkisi, bir də ağsaqqalsız qalmaq dərdidi.

Şamil Əskər Dəlidağı da hərə bir cür itirdi. Şamil müəllimi kimlərsə bir el ağsaqqalı, kimlərsə bir ata, kimlərsə layiqli bir dost olaraq itirdi.

Dədə Şamil mənim üçün bunların hamısı demək idi. O, mənim üçün həm mənəvi ata, ağsaqqal, layiqli bir dost, həm də böyük, əvəzəlməz ustad idi. Düşünəndə, götür-qoy edəndə görürəm ki, mənim itirdiklərim hamıdan böyük, hamıdan çoxdur. Mən həm ata, həm layiqli dost, həm böyük ağsaqqal itirmişəm! Bütün bunlardan əlavə, mən onun tim-

salında həm də saf, təmiz mənəviyyətə malik, kişi əqidəli, sənətinə, poeziyasına səcdə elədiyim dahi bir söz sərrafını, böyük USTADIMI itirmişəm! Mənə Allah qədər yaxından-yaxın bildiyim, bu gün son ulduza dönüb əlçatmaza, ünyetməzə çəkilən ustadımı!

Mən bu qeydlərimi qələmə alarkən ustadın ilinə artıq az qalmışdı. Ölümündən bəri ömrümün bir günü, bir saati belə onsuz keçməyən ustadımla cismani ayrıldığı az qala bir il olurdu. Ancaq heç inanılası deyildi.

Yəqin mən onun ölümünə, yoxluğuna bir də ona görə inana bilmirəm ki, axı o, həmişə mənim yanımda, evimdə, söhbətimdə-sözümdə, şeirimdə-sənətimdədir. Məclislərdə, şeir-poeziya yığıncaqlarında həmişə mənimlə birgə iştirak edən bir insanın yoxluğuna, ölümünə inandırmaq olarmı məni?!

Onunla cismani ayrılığımın ildönümü ərəfəsində olduğumu düşündükcə, istər-istəməz, özümdən asılı olmayaraq aşağıdakı şeirin misraları yaranır qəlbimdə. Yaranır, yazılır, bütöv bir şeirə çevrilir:

Baxdıqca pəjmürdə çağına sənin,
Dözə bilməyirdim halına sənin.
İnana bilmirəm "ilinə" sənin,
İnan bilmirəm sən yoxsan, ustad!

Yurda canı-dildən sən bağlı idin,
Əslini danmaq günahlı idin.
Sən iki millətin bir oğlu idin,
İndi duyurlar ki, sən haqsan, ustad!..

Ölümün illərdi düşmüşdü izə,
Gedişin bir anda səs saldı ərzə.
Sən yox olan günü var oldun bizə,
Adınla hamıya pənahsan, ustad!

Seçildin həmişə saf niyyətinlə,
Azərbaycanına məhəbbətinlə.
Son günlər yazdığın vəziyyətinlə,
Aləmə gün kimi ağahsan, ustad!..

Ərtək qarşıladın taleyin əmrin,
Hər gün döyüldükcə bərkidi dəmrin.
Ölümündən doğdu ikinci ömrün,
Nurlu gələcəksən, sabahsan, ustad!

Ömür zirvəsindən çönəndə çarxın,
Yol aldı üstümə dərd yığın-yığın.
Mənə Allah qədər yaxından-yaxın,
Mənə son ulduztek uzaqsan, ustad!

Mən ustad haqqında xatirə yazmaq barəsində fikirləşəndə elə bildirdim ki, heç bir şey alınmayacaq, hardan başlayıb, neçə qurtaracağımı düzüb-qoşa bilmirdim, nigarançılıq keçirirdim. Sən

demə, öz görkəmi, layiqli qiyafəsinə həqiqətən layiq olan ustad barəsində xatirə yazmaq heç də çətin deyilməmiş. Belə ki, əsl insanlar, həqiqi kişilik nümunəsi olanlar barəsində yaxşı söz tapmaq, dəyərli fikirlər demək üçün o qədər layiqli, özünə məxsus deyimlər, gözəl sözlər var ki!.. Dəyərli fikirlər özü səni tapır, "mən qaldım, mənlə keyfiyyəti barədə də söz demək, fikir söyləmək lazımdır"- deyirlər...

Ağsaqqalım, mənəvi atam, dostum, ustadım olan bir insanla iki gündən bir görüşsəm də, bu alicənab, səmimi, mehriban, qonaqsevər, üzügülər insandan ayrılmaq həmişə mənə ağır gələrdi, yaxşı bir insan, əsil kişi olan ustad üçün həmişə darıxar, qəribseyərdim. Amma nə vaxt istəsəm onunla görüşsə, dərdləşsə, söhbətləşsə biləcəyimi düşündükcə təskinlik tapar, yeni görüş anlarını səbrsizliklə gözləyirdim. Amma, heç ağılıma gəlməzdi ki, bir-iki günlük ayrılığına dözə bilmədiyim, hər görmədiyim günlər mütləq zəngləşib hal-əhval bildiyim bir insanı həmişəlik itirə bilərəm, bir daha görməyə bilərəm...

Bax, bəlkə də yazdıqlarımın yaxşı alınmamasına, ustad haqqında bu gün həyatda olmayan bir dostum, əzizim barəsində keçmiş zamanda söz demək ağrı-acısıdır! Və bir də ən böyük ağırlı cəhət ustadın əziz ömür-gün yoldaşı, özümə əziz ana bildiyim Nazilə ananın bu gün "Şəhərsiz yaşamasında özünü, tanrını günahkar bilməsidir". Bunu onun öz dilindən eşitmək, bu haqsızlığı tablamaq acı göz yaşları axıtmasının şahidi olmaq mənim üçün çətindən-çətin, vallah!..

Ustadın ili ərəfəsində qara bayram günü yaxın qohum-qardaşlar, dostlar, o cümlədən mən, yığışib ustadın məzarı başına getdik. Onun adına-sanına, özünə-sözünə, böyüklüyünə layiq olmayan kiçik bir məzarlıqda dəfn olunmasını gördükcə hər dəfə yanib-yaxıldığım kimi, bu dəfə də içimdən bir ağrı-acı, bir feryad qopdu! Mən hər dəfə

onun məzarı başında heç bir məzar başında tökmədiyim göz yaşları tökürəm. Çünki onun məzarı başına gəlib göz yaşları tökənlər hərəsi bir itkinin təsiri ilə göz yaşları axıdırdılarsa, mən isə, yazımın əvvəlində yazdığım kimi, həm bir ustad, həm mənəvi bir ata, həm də bir dost itkisiylə göz yaşları axıdım ağlayıram... Bu insanın, bu şəxsiyyətin simasında mən bir neçə müqəddəs, ulu adamımı itirdiyimdən, dərdim daha böyük, daha dözülməzdi...

Hər dəfə ustadın məzarı başında olarkən istər-istəməz qəlbimi yaxıbyandıran bu sözlər keçir ürəyimdən:

Mərdləri atından salan dünyada,
Namərdlə, nadanla kalan dünyada.
Məni yetim qoydun yaman dünyada,
Varlığımı əzdin, ay Dədə Şamil!

Başdaydın əllilər, yüzlər içində,
İzin silinməzdi izlər içində.
Zirvədən yüksələn səslər içində,
Batmaz səda-səsdin, ay Dədə Şamil!

Elə yanan varmı sən yanan kimi,
Dostu uca sanan-sən sanan kimi?
Namərdlə aranı-tanıyan kimi-
Bircə anda kəsdin, ay Dədə Şamil!

Nərən dağ deşərdi hər dillənəndə,
Nərlər qarşısında Xər dillənəndə.
Namərd qarşısında, nadan önündə,
Kim deyir ki, əsdin, ay Dədə Şamil!

Boşuna getmədi əməyin, səyin,
Çox başları əzdi söz dəyəneyin.
Boynuna-şeyr adlı xanım mələyin,
Sən incilər düzdün, ay Dədə Şamil!

Ömrü keçirsən də odlar içində,
Adın başda durdu adlar içində.
Bir belə millətlər, xalqlar içində,
Dostluq idi qəsdin, ay Dədə Şamil!

Eşidib Dəlidağ olar dərbəder,
Sənə ağı deyər Tutquyla Tərtər.
Yolunu gözləyir cənnət Kəlbəcər,
Sən hara tələsdin, ay Dədə Şamil!

Tanıdığım dövrdən bəri tez bir zamanda atam qədər mənə əzizləşsən, doğmalaşsan, əvəzsiz dostuma, mənəvi atama, çevrilən ustad barəsində xatirə yazarkən, götür-qoy edib fikirlərimi cəmləşdirərkən nədənsə, köhnə, əqidəli, təmiz, saf, ər, nər kişilərə ithaf elədiyim "Kişilər" şeirim qovarağından qaça bilmədim, nə qədər çalışsam da Dədənin elə "Kişilər" şeirindəki kişilik, ərənlilik timsalı gəlib durdu gözümün önündə və hansı tərəfə boylandımsa, onun özü boyda-buxunda, özü görkəmdə, o oturuşda-duruşda, o qiyafədə bir kişi gəlib gözüm önündə dayandı, onun haqqında yazmaq, xatirəmi cəmləşdirmək üçün yalnız kişilikdən, əsil kişilikdən, həqiqi kişilikdən başqa özge heç bir şeydən yazmaq bilməyəcəyimi qət etdikdən sonra Dədənin əsil timsalını xatırladan, yada salan "Kişilər" şeirimə də burada verməyin yerinə düşdüyünü hiss etdim:

İndi cıraqla da gəzsən tapılmaz,
Olub qaranlıqda iyne kişilər.
Bir eli doydurub ağır zamanda,
Bir evi bir elə təkne kişilər...

"Sən öl" deyiblərsə, düz and iciblər,
Mərd ilə namərdi düzgün seçiblər.
Əqidə naminə candan keçiblər,
Qeyrətə, namusa təşnə kişilər...

Kimlər haraylasa, haya dönüblər,
Kədərli günlərdə toya dönüblər.
Hər evdə bir tikə paya dönüblər,
Elin dərd selinə dəhnə kişilər...

Şimşək çaxışıydı çatılan qaşı,
Dağı əriderdi bircə söz daşı.
Bir barmaq hədəsi, bir tərş baxışı,
Bir ömürlük dannaq, tənə kişilər.

Hər eldə beş-üçü vardı görk kimi,
El dərdi çiyində ağır yük kimi.
Elin qeyrətini qalın kürk kimi,
Həmişə geyiblər əynə kişilər...

Belləri kəmərlə, silahı zağlı,
Bir elə arxaydı birinin ağılı.
Daha axtarmayan, ay Qədimoğlu,
Daha geri dönməz köhnə kişilər.

Bax, bir də mənə ağırdan-ağır gələnlər, çəkilməz ağrı-acıya çevrilən ustad kimi həqiqi kişinin bir daha geri dönməyəcəyi dərdidir! Nə qədər özümü buna inandırmağa çalışsam da alınmır ki, alınmır... Ancaq bir şeydə təsəlli tapıram ki, ustad kimlərinin cismani ölümləri həyatdan əbədi getmək deyil, əksinə, belə insanlar öldükləri günü yenedən doğulurlar, əbədiyaşarlığa vəsiqə qazanırlar...

Deyərim, Allah sənə qəni-qəni rəhmət eləsin, dost! Tanrı məzarını nurla doldursun, ustad, yerin behiştlik, ruhun şad olsun. Sən cismən ölsən də, mənən qohum-qardaşın, oğlanlarının, nəvələrinin, səni sevən, həmişə qəlbində yaşadan dostlarının ömürlərində, bütövlükdə Azərbaycan və kürd xalqlarının qəlbində həmişə yaşayacaqsan. Doğrudan da sənin ölməzliyə qovuşan, ömürlərdə yaşayan ömrün yenedən başlayır, ustad! Sənin əqidələrini göz bəbəyi kimi qoruyan oğlanlarının, nəvən-adaşın Şamilin timasında yenedən başlayır! Ölümündən sonra başlanan ikinci ömürsə hər adama, hər kişiye qismət olmur.

Hərənin öz payı, öz qisməti var,
Kiminin axırı, kiminin ilki.
Hərə bu həyatda bir ömür yaşar,
Amma hər yaşanan ömür deyil ki...

Belə bir ömürü yaşamaq yalan,
Qoymursa həyatda əkər iz-ömür.
Buz üstə yazılıb günə qoyulan,
Yazıya bənzəyir faydasız ömür.

Ömür var, taleyi müdam şad edər,
Ömür var, od görür ömür yolları.
Əllər məhəbbətlə müdam yad edər,
Ömrü ölümüylə başlayanları.

Hərəmiz bir adı daşıyırdıq biz,
Tale qismətidir birinci ömür.
Bir ömrü hamımız yaşayırdıq biz,
Hamıya düşməyir ikinci ömür...

Təki bircə, dostu barəsində ölümündən sonra xatirə yazmaq, fikir söyləmək heç bir dostu qismət olmasın!

Sənin isə, hər adama düşməyən, hər kişiye qismət olmayan, ölümünlə başlanan ikinci ömrün, əsil ömrün mübarək, ustad!

MÜRVƏT QƏDİMOĞLU
HƏKƏRİ

KürdvəAzərbaycan xalqlarının azadlıq carçısı, şair-yazıçı, kürdşünas, riyaziyyatçı, 30-dan artıq kitabın müəllifi, 10-a qədər kitabı nəşrə hazır olan, gözəl insan Şamil Səlim oğlu Əsgərovun vəfatından on səkkiz il ötür

Kaş o, yenə bizimlə olaydı

Hər bir gəncin arzusu-istəyi kimi, mənim də arzum ali məktəbə daxil olmaq, bitirib xalqıma xidmət etməkdən ibarət idi. Hələ tələbəlik illərində Kurdoeyvin "Rusca və Azərbaycanca" lüğətini "Kürdcə və Azərbaycanca" -ya çevirib hazırlamaq istədim və bir növ bu işi başa çatdırdım. Günün birində qovluğun götürüb o zaman qlavitdə işləyən Cahangir İldırımzadənin yanına getdim. Qovluğu ona göstərib lüğətin çap olunmasında mənə köməklik etməsini xahiş etdim. O, təklifimdən sonra kitabxanasına keçdi, bir azdan əlində bir qovluq geri qayıtdı, qovluğun üstünün tozundan məlum olurdu ki, çoxdandır ona əl vurulmamışdı. Qovluğun tozunu sildikdən sonra ehməlcə onu açdı və içindən çap maşını ilə yazılmış vərəqləri çıxarıb mənə göstərdi və dedi:

- Şamil müəllimlə Məhəmməd müəllim uzun illərdir ki, bu lüğəti işləyib hazırlayıblar. Bu qovluq üç ildən artıqdır burda "yatır", heç cürə plana saldıq çap etdirə bilmirik. Şamil müəllimi də heç nədən həps etdilər. İndi M.Əzizbəyov metrosunun yaxınlığındakı həps düşərgəsindədir.

Mən Şamil müəllimin kürd xalqının böyük klassik şairi Əhmədə Xaninin yazdığı "Məm və Zin" poemasını kürd dilindən azərbaycan dilinə tərcüməsini oxumuşdum. Lakin onun yaradıcılığı ilə demək olar ki, tanış deyildim. Səhəri gün dərsdən sonra, həmin düşərgəyə getdim. Gözətçidən icazə alıb onun "otağına" sarı yönəldim. Qapını astaca döydüm, içəridən uzunboylu, iyirmi-iyirmi beş yaşlarında bir oğlan qapını açdı. Salam verib Şamil müəllimi soruşdum.

- Buyurun içəri, Şamil müəllim reisin yanına gedib, indi harda olsa gələr, -dedi.

Əl verib görüşdüm, adımın Tahir olduğunu dedim, tanış olduq, onun adı Çingiz, Qubadlı kürdü idi, adam öldürmə suçundan səkkiz il iş vermişdilər, beş il idi ki, yatırdı.

Mən otağa daxil oldum, darısqal bir otaq idi, iki çarpayı, iki miz bir masa otağın ortasına qoyulmuşdu, kənarda balaca bir masanın üstündə isə çap maşını var idi. Çox keçmədi Şamil müəllim içəri daxil oldu, məni görüb salam verdi və mənim kim olduğumu soruşdu.

Çingiz mənim onun yanına gəldiyimi söylədi. Şamil müəllim diqqətlə mənim üzümə baxdı.

Dedim:

- Şamil müəllim, siz məni tanıyırsınız, mən kürd xalqının

bir nümayəndəsi kimi yanınıza gəlmişəm. Adım Tahir, özüm Ermənistanın Vedibasara manlıdanam, API-də oxuyuram.

Kövrəldi, suçsuz olduğunu söylədi. Bir şərəfsizin böhtanına görə tutulduğunu bildirdi.

Sizin günahsız olduğunuzu hamı bilir, Şamil müəllim. Ataların gözəl bir məsəli var: "çətin günün ömrü az olar", inşallah bu günlər də keçər, -dedim.

Sonralar bildim ki, Şamil müəllim çox həssas, nəcib təbiətli və duyğulu bir insandır. Onunla tanışlığımız belə başladı. Ondan sonra demək olar ki, həftədə iki-üç dəfə bir neçə yoldaşla onun ziyarətinə gedirdik. Şamil müəllim içəridə olsa da bizə kürd xalqının tarixindən, ədəbiyyatından dolğun məlu-

Sağdan Şamil Əsgərov, Tahir Əliyev və Qasım Qasımzadə. 1979

matlar verirdi. Hərdən dostları Qasım Qasımzadə, Firudin Şimşək, Quşdan müəllim və adları yadımda qalmayan bir çox yoldaşları onun ziyarətinə gəlirdi. Övladları Xalid və Barzani tələbə idilər, onlarla qısa müddətdə o qədər qaynayıb - qarışdıq ki, demək olar hər gün biri-birimizi görürdük, birlikdə Şamil müəllimin ziyarətinə gedirdik. Elə olurdu ki, Şamil müəllimi qonaq da gətirirdik. Vaxt gəldi, Şamil müəllim Kəlbəcərə, mən isə Vedibasara mahalına işləməyə getdim. Biri-birimizlə məktub vasitəsi ilə əlaqə saxlayırdıq, bayramdan-bayrama mütləq təbrik məktubları alırdıq.

Tarix yenə xalqımızı sınağa çəkməyə başladı, mənfur erməni millətçiləri indi də Qarabağ məsələsini meydana atıb, xalqımızı öz doğma yurd-yuvasından artıdığının saldı. Bir milyondan artıq qaçqınlar sırasında mən qaçqın, Şamil müəllim isə köçkün olaraq yenidən Bakıda görüşdük. Fələk hamımızın taleyinə həyatın ağrı-acısını yazdı, bir çoxları kimi biz də bir çox əzizimizi itirdik, sarsıldığımız ümidimizi itirmədik, ağırlı-acılı həyatda mübarizəmizi davam etdirdik. Biri-birimizin xeyir işlərində iştirak edir görüşür, dünyada gedən ictimai-siyasi hadisələr haqqında söhbətlər edirdik.

Zaman keçdikcə Yaxın Şərqdə vəziyyət dəyişdi, Cəlal

Tələbani və Məsud Barzani cənaablarının köməyi ilə İraqda Federativ Kürdüstan hökuməti yarandı. Hamı kimi Şamil müəllimin, mənim və bir çoxlarının illərlə arzu etdiyimiz Kürdüstana getmək istəyi yaranmışdı. Mən getmək qərarını verdim və bir çoxlarına təklif də etdim, eləcə də Şamil müəllimə. Şamil müəllim əlində yarımçıq kitablarının olduğunu söylədi və dedi:

- Sən bu səfər sağ -salamat get, gəl, inşallah gələn səfər birlikdə gedərik. Kürdüstana getmək mənim ən böyük arzumdur.

Bir neçə gündən sonra Şamil müəllimlə görüşüb Kürdüstana yola düşəndə, mənə bir neçə dostlarının adını söylədi və məndən xahiş etdi ki, onlara Şamil müəllimin adından salam söyləyim. Görüşüb ayrıldıq.

Bir neçə gündən sonra İraq Kürdüstanından ona zəng edib, Kürdüstan Prezidenti Məsud Barzani, İraq Prezidenti Cəlal Tələbani və Kürdüstanın baş naziri Neçirvan Barzani ilə görüşlərim haqqında ağız dolusu da-

nışdım, çox sevindi və kaş mən də orda olaydım, - dedi.

Mayın iyirmi birində Azərbaycandan gələn zəng məni sarsıtdı, Kürdüstanda olan zaman nə qədər sevinmişdim, sevindiyimin əksinə olaraq on qat artıq sarsıldım. El ağsaqalı Şamil müəllim dünyasını dəyişmişdi. Sarsıldım ona görə ki onu yaxından tanıyırdım, onun hansı qəlbə malik olduğunu gözəl bilirdim. Çox təəssüf, onun arzuları ürəyində qaldı.

Şamil müəllimi iki xalqın qardaşlıq mücəssəməsi kimi hesab etmək olar. Onun qəlbində həyat eşqi tükənməz, insanlığa qarşı diqqət sonsuz idi. Onda olan arzular, Qarabağı azad görmək, Kürdüstana səyahət etmək, müstəmləkə altında olan bütün millətləri azad görməkdən ibarət idi.

Mənə ağır olsa da, keyfsiz, qəmgin vəziyyətdə "Kürdüstan TV"-nin şirkətinə sarı getdim. Qapıda şirkətin prezidenti ilə rastlaşdım, o məni görcək təəccüblə soruşdu:

- Sizə nə olub, əhvalınız heç xoşuma gəlmədi, salamatçılıqdırmı?

Mən gözümlü yerə zilləyərək, kürd xalqı müdrik bir insanı, gözəl şairi, dəyərli yazıçısını, dərin təfəkkürə malik olan tarixçisini, azərbaycan və kürd dillərində şeir, poema, ədəbiyyatda ilk dəfə cıqalı qafie lüğətini yazan bir görkəmli alimini itirdi. Bu itki həm kürd xalqı üçün,

həm də azərbaycan xalqı üçün böyük itkidir, - deyər izahat verdim. Həmin gün "Kürdüstan

carçısı, şair-yazıçı, kürdşünas, etnoqraf, tərcüməçi, riyaziyyatçı, filologiya elmləri namizədi 30-

Nəriman Əyyub

Dostum Şamil Dəlidağın vəfatı günündə

Ziğ kəndində dəfn olundu Dəlidağ, Fəxri Xiyabana yaraşan kişi. Haqsızlıq vətəndə tamam oldu ağ, Xalqın yolunda çalışan kişi.

Ədalətsizliyə baxıb kövrəldim, Çox dağlardan uca dağdır Dəlidağ. Bu dərdi yazmağı qərara gəldim, Xalq yanında üzü ağdır Dəlidağ.

Ayrıseçkiliklər xalqıma ləkə, Ləkəli insanlar ucala bilməz. Şamil çox ağırdı, bəlkə fil çəkə, Haqsızlıqlar sınaq, güc ala bilməz.

İki xalq dilində yaradan Şamil, Poeziyamıza nələr vermədi? Kəlbəcərdə yazıb yaratdı hər il, Paxıllar onları niyə görmədi?

Acı həqiqəti gördüyüm üçün, Tanrıma üz tutub, söz

deyirəm mən.

Nəyəndir həqiqət tapdanır bütün? Ürəyim dözməyir, düz

deyirəm mən.

İllərlə işləyən cəfakəş Şamil, Halalca haqqını düzgün almadı. Onda dərya idi folklorlu o dil, Vətən dərdi çəkdi, çox qocalmadı.

Sıxdı Vətən dərdi, sıxdı haqsızlıq, Dözmədi Kəlbəsər, Şuşa dərdinə. Beləcə Şamili yıxdı haqsızlıq, Yaxşı hiss edirdim onun dərdi nə?

Ədalətsizliyə qarşı səsimdi, Haray eyləmişəm hər haqsızlığa. Görsəm son günümüdü, son nəfəsimdi, Yenə əl atmam mən yaltaqlığa.

Rahat yat Dəlidağ, bu ağır dərdi, Onu başa düşən, qananlar bilir. Xalqın yolunda yanmaq hünərdir, Bu hünərdə olub, yananlar bilir.

Getməyinə hələ inanmıram mən, İnanma bilmirəm, Dəlidağ durur. Şamili uca tut, ay gözəl Vətən! Şamil yaşayacaq əbədi, məğrur.

20.05.2005

Dostê min

Rewayî helbestvanê eyan Şamil Esgerov dikim

Ked-hed, Laçin, Kelbecer, Ziyaretê bê himber, Dijmin zeft kir dax da me. Şinê dike êl, dor, der.

Kitêbxana mala te, Maldiroka êla te, Te xuliqand neyar bir, Niştir dane dilê te.

Çift, refesên neyaran, Kezev kirin sed paran, Ji Welatê kal-bavan, Emê derxin xedaran.

Qadir dibê hîvîke, Derdan minra nîvîke, Dewran dore ha naçe, Tu tim xwaşbe avake.

Qadir Motî. 1994

Boy eşqa te dostê min.

Dinivise destê min. Qelem, defter, rûh qewat. Te par daye, hostê min.

Dîrok, çanda me kurda. Ber van zulman, kul derdan, Te kire gul gulistan Dewlemend kir lel dur dan

Pewirvanê bê hurmet. Bendê xayin, bê xîret.

Nehîştin tu per vedî. Bi dilbarî û rehet.

TV"-nin xəbərlər proqramında belə bir xəbər yayımlandı:

-Azərbaycan və kürd xalqlarına ağır itki üz vermişdi. Azərbaycan Respublikasının Kəlbəcər rayonunun Ağcakənd kəndində dünyaya göz açan, kürd və azərbaycan xalqlarının azadlıq

dan artıq kitabın müəllifi, 10-a qədər kitabı nəşrə hazır olan, gözəl insan Şamil Səlim oğlu Əsgərov ömrünün 77-ci baharında əbədiyyətə qovuşdu, Allah ona rəhmət etsin"

Kaş o, yenə bizimlə olaydı! Tahir Sülevman.

Sykes-Picos Antlaşması 107 yaşında: Kürt ve Kürdistan...

İbrahim Güçlü

Kürdistan'ı bölen Sykes-Picos Antlaşması 16 Mayıs 1916 yılında yapıldı. Bugün 106 yaşındadır.

Antlaşma, Birinci Dünya Savaşı devam ederken, savaş sonrasında Dünya'nın ve özellikle Ortadoğu'nun kazanacağı statünün oluşturulması için yapılan bir anlaşmadır.

Bu anlaşmanın mucitleri, İngiltere Hükümetinin temsilcisi Mark Sykes ve Fransa Hükümetinin temsilcisi Fransoi Georger-Picot'tur. Bu nedenle de anlaşma, her iki temsilcinin soy isimlerinin bir araya getirilmesiyle tanımlanmaktadır.

Bu kişiler görünürde, Ortadoğu Halklarının Avrupa emperyalist-sömürgeci İmparatorluğu altında daha iyi koşullarda yaşayacaklarına, eğitileceklerine, medenileşeceklerine inanan üst tabakadan, aristokrasiden gelen kişiler. Oysa temel amaçları, İngiltere ve Fransa'nın nüfuz ve egemenlik alanını genişletmektir.

Antlaşmanın mucitleri ve sahipleri çok iyi eğitimli olduklarından aynı zamanda Orta Doğu'ya dair derin ve kapsamlı bilgilere sahipler.

Antlaşma, "Sykes-Picot ruhu" diye bir ruh, yani içselleşen parçalayıcı, milletleri ve dinleri mezheplere göre kendi içinde çok doğalmış gibi bölen ve çatıştıran bir ruhu yarattı. Bu ruh ve zihniyet, milletleri sadece dışarıdan bölen bir anlaşma olmadı. Aynı zamanda, milletlerin kendi kendilerini değişik toplumsal ve sınıfsal gruplara, mezheplere, hatta milletleri kuzey ve güney, ideolojilere bölerek bir kültürel ve zihniyet belası yarattı.

Bu antlaşma gizli bir anlaşma. Bu anlaşma, 16 Mayıs 1916 yılında yapılıyor. Antlaşma İngiltere'de yapılıyor. Anlaşmanın esas tarafları, İngiltere ve Fransa'dır. Çarlık Rusya'sının da bu anlaşmanın taraflarından biri olduğu ile ilgili farklı görüşler olmasına rağmen, Çarlık Rusya'nın da anlaşmaya taraf olduğu, Çarlık Rusya'sında Ekim 1917 Bolşevik Devriminden ve Bolşeviklerin iktidarı ele geçirmesinden sonra anlaşmaya dair yaptıkları açıklama ile açığa çıkmıştı.

Bolşevikler, iktidarları döneminde Lenin bu gizli anlaşmayı deşifre ederek, antlaşmadan

çekildiklerini açıklamıştı.

Bu antlaşma yapıldığı zaman, Kürt Milleti, Osmanlı imparatorluğunun egemenliği altında yaşamını yarı-otonom bir şekilde Kürdistan'da sürdürüyordu. Devlet sahibi değildi ve egemenlik hakkını yeterince kullanamıyordu. Araplar da, aynı şekilde Osmanlı İmparatorluğunun egemenliği altında olan bir millettir. Bu nedenle, bu antlaşma yapıldığı zaman, Ortadoğu'da ve hayatı son bulacak Osmanlı İmparatorluğunda en önemli ve tarihi iki aktör olan Kürtler ve Araplar olmasına rağmen, bu antlaşmada onların iradesi hiç önemsenmemiştir.

Bu antlaşma, Osmanlı İmparatorluğu gibi bir sömürgeci imparatorluğun parçalanmasını öngörürken, yeni emperyalist-sömürgeci bir statünün tayinini İngiltere ve Fransız kontrolünde sağlamaya çalışıyordu. Başka bir ifadeyle bu antlaşma, İngiltere ve Fransa'nın emperyalist-sömürgeci sistemini Orta Doğu'ya taşıyordu.

Sykes-Picot Antlaşması, belirli bölgelerin ve ülkelerin Osmanlı İmparatorluğunun elinden çıkarılmasını, egemenlik güçlerinin el değiştirmesini öngörüyordu. Bunu yaparken, Orta Doğu ve Orta Doğu'da yaşamını sürdüren milletlerin küçük parçalara bölünmesini amaçlıyordu.

Bu nedenle Sykes Picot Antlaşması bir böl-yönet anlaşmasıdır.

Sykes Picot Antlaşması, aynı zamanda bir ekonomik nüfuz alanını da genişletmedir. İngiltere ve Fransa'nın Orta Doğu'nun başta petrol olmak üzere enerji kaynaklarını ele geçirme antlaşmasıdır.

Sykes Picot Antlaşmasını yapanların çizdiği haritaya bakıldığında zaman, genel olarak Orta Doğu'nun ve milletlerin bölünmesinin bu enerji kaynaklarına göre bir cetvelle çizilmiş gibi olduğu hemen saptanabilir.

Esas olarak da iki egemenlik alanı yarattılar: Irak, günümüzde Ürdün'ün bulunduğu topraklar ve Filistin, İngiltere etkisine; Suriye ve Lübnan da Fransız etkisine girdi.

Sykes Picot Antlaşması esas olarak Kuzey Afrika'yı ele alan bir antlaşma olmamasına rağmen bölünen etki alanları orada da tesirini gösterdi. Arap dünyasının nüfus olarak en büyük ülkesi, tarihsel etkinliği ve merkezi olan Mısır İngiltere yönetimine girdi. Fransa da Mağrip'i nüfuz alanı içine aldı.

Sykes Picot Antlaşması, kendi nüfuz alanları içinde Irak ve Suriye gibi ulus devletleri oluştururken aynı zamanda Arap Nasyonalizminin de tepki olarak gelişmesine kaynaklık etti.

Nasır Döneminde Mısır ve Suriye Birliği için adımlar atılması bunun en somut göstergesiydi.

Arap Milliyetçisi Mişel Eflak'ın Baas Partisini kurmasının nedeni de, öncelikle Irak ve Suriye'nin birleşmesini sağlamak içindi.

Irak ve Suriye birlik yerine düşman oldukları halde, Suriye ve Libya arasında birlik için adımlar atıldı.

Bu projeler, Sykes Picot Antlaşmasının ruhuna ve amacına aykırı gelişmelerdi. Antlaşmanın uygulanmasını zorlaştıran önemli karşı duruşlardı.

2011'deki Arap Baharı'nın gelişmesi de, Araplar arasında birliğin sağlanmasında bir adım, mevcut statükoyu ve sınırları ortadan kaldıracak, devletlerin otoriter ve totaliter düzenlerine son verecek gelişmeler olarak ele alınmaktaydı. Arap Baharı'nın başarısızlığı bu umutları kırdı.

Kürtlere ve Kürdistan'a bakarsak: Türklerin 11. yüzyıl başlarında ilk defa Anadolu'ya gelmeleri, Türklerle Kürtlerin ilk tanışmaları, Kürt-Pers ilişkileri İslam dini atmosferinde gerçekleşir.

Kürtler, "İslam kardeşliği" adı altında, Türklerle Anadolu'nun kapısının açılmasında önemli bir rol oynar. Malazgirt savaşı Kürtlerle Türklerin İslam ve karşılıklı faydalar temelinde gerçekleşir. Bizans (Doğu Roma) imparatorluğu ağır bir yenilgi alır. Kürdistan üzerindeki egemenliği sarsılır. Kürtler bu ilişkilerden bir şey kazanmadığı gibi çok şey kaybetmeye başladılar.

Kürtlerle Türklerin ikinci ittifakı, 1514 Çaldıran Savaşı sırasında Şii İranlılara karşı, Sünni-İslam temelinde gerçekleşir. İdris Bitlis'i liderliğinde 23 Kürt beyliği birleşir. Aslında durum uzun zamandır ilk defa bu kadar Kürt beyliğinin bir araya geldiği bu devir bağımsızlık için elverişli bir ortam hazırladığı halde bu gerçekleşmez. Savaşı Kürtlerin desteğiyle Sünni-Şafii-Hanefi İslam kazanır.

Çaldıran savaşı, aynı zamanda Kürdistan seferine dönüşür. Yüz binlerce Ezidi-Zerdüştü-Alevi Kürt katledilir. Osmanlı'nın deyimiyile Kürdistan zapt edilir.

Çaldıran Savaşı, ülkemizi fiilen ikiye böler.

Kürdistan'ın resmi ve fiili ilk bölünüşü 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşmasıyla gerçekleşir. Bu demektir ki Kürdistan, Sykes Picot Antlaşmasından önce bölünen ve parçalanmış bir ülke konumunda. O tarihten sonra Kürdistan, Osmanlı ve Fars İmparatorluğunun egemenliği altına girdi.

Daha önceki satırlarda da belirttiğim gibi Sykes Picot Antlaşması, Ortadoğu ve Kürdis-

tan coğrafyasının bugünkü şekillenmesinde önemli rol oynayan bir antlaşmadır.

Üçlü ittifak ve üçlü itilaf devletleri, Sykes Picot Antlaşmasından iki sene önce kıran kırana bir mücadele ve savaşın içine girdiler. 4 yıl süren bu dünya savaşında İngiltere, Rusya, İtalya, Amerika ittifakı galip geldi. Doğal olarak dünya coğrafyasının şekillenmesi ve yenilen devletlerin şartları kabul etmesi için 19 Ocak 1919'da Fransa'nın başkenti Paris'te barış konferansı düzenlendi.

Kürtler ve Kürdistan için itilaf devletlerinin kendi aralarında gizli olarak hazırladıkları Sykes-Picot antlaşması esas olacaktır. Kürdistan, Lozan Antlaşmasıyla fiilen 4 parçaya ayrıldı ve bölündü.

Böylece 1916'da imzalanan Sykes Picot Antlaşması Lozan antlaşmasıyla Kürdistan'da hayat bulmuş oldu.

Lozan Antlaşmasından sonra Kürdistan artık uluslararası bir sömürgeci.

Kürtler bu statüyü kabul etmez. 4'e bölünmüş, parçalanmış, her türlü milli, insani, sosyal, siyasi, kültürel hakları ayaklar altına alınmış bu duruma itiraz ederler.

Bu gelişme, Kürtlerde "Bağımsız Bileşik Kürdistan"ı amaçlayan bir nasyonalizmin analığını yapar.

Sömürgeci Kemalist Devlet döneminde Kürt milli isyan ve başkaldırı gerçekleşir. Bu durum Kürtlerin her şey karşın ülke-toprak ve özgürlüklerine ne kadar düşkün olduklarını gösterir. Azadi (Şeyh Said isyanı), Koçgiri, Milan, Dersim, Agri (Xoybun) akla ilk gelenlerdir. Hemen hemen aynı süreç Kürdistan'ın Doğu ve Güneyinde de milli isyanlar gelişir.

Bu milli isyanlar, Kürdistan'ın bölünmüş topraklarını birleştirme, kendileri hakkında tayin edilen emperyalist-sömürgeci statüyü değiştirme, Sykes Picot ve Lozan Antlaşmasını boşa çıkarma milli isyanları ve ayaklanmalarıdır.

Ne yazık ki, bu isyan ve başkaldırıları sömürgeci devletlerin ortak çıkarları ve işbirliği ile bastırılır. Çünkü bilirler ki herhangi bir parçadaki gelişme-kazanım diğer parçaları da direkt olarak etkileyecektir.

Böylece Kürdistan'ın statüsünde bir değişiklik olmaz.

Ama bu milli mücadele günümüze kadar değişik aşamalardan geçerek devam etti.

Orta Doğu'da Sykes Picot Antlaşmasını ortadan kaldıracak topluluklardan biri ve belki de birincisi, ülkesi bölünen ve ülkesinin birliği için mücadele edecek Kürt milletidir.

Ne yazık ki milli isyanlar bu sonucu doğurmadı. Orta

Doğu'da ve Kürdistan'da statüyü değiştiremedi.

Ancak Kürdistan'ın Güneyinde 2003 yılında sonra köklü bir gelişme oldu Kürdistan Federe bir yapı kazandı. Bu federe yapının ihtiyaca cevap vermemesi Arap milliyetçiliğinin federa devleti ulus devlet gibi işletme çabaları, Kürtleri bağımsız ve konfederal devlet aşamasına taşıdı.

Kürdistan'ın Güneyi'nde bağımsız ya da konfederal bir devletin oluşumu, Orta Doğu ve Kürdistan statüsünün değişiminin bir başlangıcı olacaktır.

Sonuç yerine...

Sykes Picot Antlaşması ABD ve Latin Amerika hariç bütün dünyaya, özellikle de Orta Doğu'ya yeni bir düzen getirme zihniyetiyle yapılmış bir antlaşmadır.

Bu antlaşma, emperyalist-sömürgeci ve global bir antlaşmadır. İngiltere ve Fransa için yeni egemenlik ve nüfuz alanlarını yaratmak istemekteydi Bundan da başarılı oldu.

Bunun için de böl-yöne politikası ve zihniyetini yarattı. Bu zihniyet sonucu ülkeleri ve milletleri her türden bölen ve Orta Doğu'da sosyolojik, ulusa gerçekliklerin dışında bir bölünmeyi, suni ve çatışmacı bölünmeyi yaratan bir antlaşmadır.

Bu antlaşma, çatışmacı ve savaştıran bir antlaşmadır. Milletleri kendi içlerinde ve komşusu milletlerle birbirine düşüren milletleri kategorileştiren bir antlaşmadır.

Bu antlaşma aynı zamanda, bir ekonomik sömürü ve hegemonya antlaşmasıdır. Orta Doğu başta olmak üzere ABD ve Latin Amerika dışındaki dünyada petrol ve enerji kaynaklarını kontrol etme antlaşmasıdır.

Kürdistan'ın bölen Lozan Antlaşması'nın anasıdır. Bunun yanı başında, Kürdistan'ın ve Kürt Milletinin birliği Kürdistan'ın bağımsız devle olması, bu antlaşmanın tarihir mezarlığına gömülmesinde önemli ve tayin edici aktör olacaktır.

Bu antlaşma, bir ruh ve zihniyet yarattı. Bu antlaşmay yapanların egemenlikleri sor balsa bile, bu antlaşmanın ruhu, böl-yönet, hegemonik zihniyeti içselleşmiş durumdadır. Milletler kendi içlerinde de bu ruhu ve zihniyeti devrar ettireceklerdir.

Bu nedenle bu antlaşmaya kapsamlı ve çok yönlü karşı olmak gerekir. Sınırların ve Mevcut Orta Doğu ve Kürdistan statüsünün değişmesi çok önemlidir. Ama yetmez. Zihniyet değişikliğini de yaratmak gerekir.

Diyarbakır, 17. 05. 2022

Mesrûr Barzanî: Me daxwaz ji pispor û wezaretan kiriye ku di projeyan de standardên navdewletî bicih bînin

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî di panelekê de li Pêşangeha Navdewletî ya Bînesazî û Avedankirin li Hewlêrê de daxwaz ji pispor û wezaretan kir ku di projeyan de standardên navdewletî bicih bînin.

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro 23ê Gulana 2023an, 13emîn Pêşangeha Bînesazî û Avedankirinê li Hewlêrê vekir, piştê beşdarî paneleke teybet bû û tê de ragihand, bernamêya Hikûmeta Herêma Kurdistanê, bernamêyeke xizmetguzarî ye. Di avakirinê de, çend prensîp hene ku divê meriv li ber çavan bigire, di nav de nixên yekîneyên niştîcibûnê û pêwîstiyên xelkê ku divê bi rengekî ku mirov bikare jê sûd werbigire.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî aşkere kir, wan ji wezaret û pisporên xwe xwestiye ku standardên navdewletî yên ku rê pê hatine dayîn, bicih bînin û got: "Li ofîsa min jî, kesin hene ku çavdêriya kalîteya avahiyan dikin."

Di nav prensîpên ku divê di warê avakirinê de li ber çavan bê girtin, sîmaya bajêr e, bi gotina Serokwezîr, her avahiyek li Kurdistanê were çêkirin, divê ligel sîmaya bajarê biguncê û got: "Em dixwazin Kurdistan bibe cihekî xweş."

Prensîpeke din a ku Serokwezîr Mesrûr Barzanî behsa wê kiriye, kalîteya di warê avahîsaziyê de û ragihand, nabe kêmnirxî li ser hesabê xirapiya kalîteyê be û got: Em dixwazin Kurdistan bibe cihekî xweş. Prensîpeke din a ku Serokwezîr behsa wê kiriye, qalîteyê ye, ku tê de got ku divê nixê kêm nebe hesabê nebaşiyê "Divê qalîteya avakirinê li ber çavan bê girtin û di astekê de be ku mirov pê bawer bin û şiyana parastinê hebe," wî got.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî got, divê qada kesk jî li ber çavan bê girtin, da ku ne tenê bajarekî betonî be, di avahiyan de xizmetguzariyên taybet ji bo kêmendaman hebin.

Serokwezîr got, divê ew keresteyên ku di avahiyan de tîn bikaranîn bi kalîte bin, eger kesek bixwaze di van tiştan de xapandinê bike, dê derbarê wan de tedbîrên qanûnî bînin girtin. Mesrûr Barzanî di berdewamiya axaftina xwe de got jî: "Dema welatîyek bixwaze yekîneyeke niştîcibûnê di avahiyekê de bikire, divê li ber çavan bê girtin ku ew yekîneya wî ya niştîcibûnê ewle be."

Mesrûr Barzanî da zanîn jî, bernamêya Hikûmeta Herêma Kurdistanê ya ji bo avakirina 20 hezar xanî ji bo kirêgirtiyên û malbatên kêmdarêmet heye. Serokwezîr Mesrûr Barzanî got jî: beşeke din jî avakirina xaniyan bo malbatên serbilind ên şehîdan e ku em ê li hemû parêzgehên Herêma Kurdistanê bê pere ji wan re dabîn bikin.

Nerina Azad

Rêvaz Faîk: Tiştê ji berjewendiyên gelê Kurdistanê mezintir nîne

Seroka Meclîsa Rêveberîya Herêma Kurdistanê Rêvaz Faîk, daxuyanîyek da û di daxuyanîya xwe de anî zimên ku ji bo lihevkirinekê divê partiyên siyasî ji daxwazên xwe tawîzan bidin.

Rêvaz Faîk, berî ku civîna Parlamentoya Herêma Kurdistanê bê lidarxistin, bersiv da pirsên rojnamevanan.

Faîk, anî zimên ku ew hêvîdar in di civîna parlamentoyê de li ser çend xalên mayî yên yasaya hilbijartinê bigihêjin rêkeftinekê û got: "Divê hemû alî kar bikin da ku hilbijartin di dema xwe de bînin kirin, ji ber ku tu tişt ji berjewendiyên gelê Kurdistanê mezintir nîne."

Rêvaz Faîk diyar kir ku ji bo lihevkirinekê divê hemû aliyên siyasî amade bin ku ji daxwazên xwe tawîzan bidin. rojvakurd.com

Bafil Talabanî: Em ji hewlên serok Barzanî gelek razîne

Serokê Yekîtiya Niştîmanî Kurdistan (YNK) Bafil Talabanî ji bo çapemeniyê ragihand ku ew ji hewlên serokê Kurdistanê Mesûd Barzanî gelek razîne. Talabanî got:

"Eger em û PDK ê nêzî hev bibin, em dikarin li gelek ciyan hev temam bikin. Ev hewldan pir baş e û em gelek jê razîne. Ya rast Kek Mesûd Kek Mesûd e. Xelk ji cenabê wî viya dixwest. Min hinek emeliyatên biçûk derbas kir. Piştî doktoran min emeliyat kirin, ji ber serok Barzanî pirs min kir ez sipasiya wî dikim.

Hewdîtina îro ya di navbera PDK û YNK ê de gelek baş bû. Em ê bi PDK ê re partiyên din ziyaret bikin. Eger em û PDK nêzî hev bibin, em dikarin hev

temam bikin û karekî baş bikin. Bi taybetî eger em li Bexdayê bi hev re bixebitin, em dikarin li hemberê welatên cîran bi hev re tewrê xwe deynin.

PDK û hukûmeta Mesrûr Barzanî biryarekî cesûrane dan.

Ji bo xizmeta Kurdistanê karibû li herkesî guhdarî bike. Di serî de ji serokwezîr Mesrûr Barzanî û Cîgirê serokwezîr Qubad Talabanî û herkesê ku keda wan di biryardayîne de heye sipasiya wan dikim. **PeyamaKurd**

Di civîna Parlamentoya Kurdistanê de alozî: Parlamenterên YNK û PDKê li hev ketin

Xala aktîvkirina Encûmena Komîsyaran a Komîsyona Bilind a Hilbijartinan li Parlamentoya Kurdistanê, alozî derxist. Di demekê de ku Fraksiyona PDKê dibêje, Encûmena Komîsyaran bi awayekî yasayî hatiye aktîfkirin, lê Fraksiyona YNKê wê daxuyanîyê red dike.

Fraksiyona Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) li Parlamentoya

Civîna Parlamentoya Kurdistanê îro demjimêr 11:00 bi dema Hewlêrê bi amadebûna Serokê Parlamentoya Kurdistanê Rêwaz Faiyîq, Cîgirê Seroka Perlemanê Hêmin Hewramî, Sekretera Parlamentoyê Mona Qehwaçî û parlamenterên YNK, PDK, Gorran û yên pêkhatayan dest pê kir.

Serokê Parlamentoya Kurdistanê Rêwaz Faiyîq got: "Ji bo parastina

Encûmena Komîsyaran hat dayîn."

Ji aliyê xwe ve, Berdevkê Fraksiyona PDKê li Parlamentoya Herêma Kurdistanê Pêşewa Hewramî jî K24ê re ragihand, Komîsyona Bilind a Hilbijartinan bi 58 dengên hat aktîfkirin.

Derbarê aloziyên li parlamentoyê de jî Pêşewa Hewramî got, ew wek karekî asayî yê parlamentoyê dibînin û got: "Bûyerên wiha li di nava parlamentoyê de rû didin." Li gor Pêşewa Hewramî, ew wek PDKê alîgirê wê ne ku hilbijartin di dema xwe de bînin kirin û neyên paşxistin. Got jî: Dirêjkirina dema parlamentoyê di dema borî de, bijardeyê neçar bû, da ku Herêma Kurdistanê nekeve valahiyeke yasayî.

Fraksiyona YNKê wê pêngava fraksiyona PDKê weke "neyasayî" bi nav dike

Serokê Fraksiyona YNKê Ziyad Cebar ev pêngava fraksiyona PDKê bi "neyasayî" bi nav kir û got, PDKê bi pêngaveke neyasayî ya yekalî xalek xiste rojeva Parlamentoya Kurdistanê û wî nûnerê pêkhatayan di Serokatîya Parlamentoya Kurdistanê de ji bo îmzekirina li ser babeteke nepeyrew bikar aniyê û ev jî gaveke ber bi kûrkirina nakokiyên siyasî ve ye."

Herwaha got: "Ev pêngav berûvajiyê xala 48 a Peyrewa Parlamentoya Kurdistanê ye, ji ber ku 24 demjimêr berî civîne nehatiye ragehandin."

Fraksiyona Gorran bang li aliyan dîke ku pirsgrîkan çareser bikin

Fraksiyona Gorranê li Parlamentoya Kurdistanê di konferanseke rojnamevanî de ragihand, aktîvkirina Komîsyona Bilind a Hilbijartinan û sererastkirina yasaya hilbijartinan pakêtek e û pêwîstî bi lihevkirina aliyên siyasî heye.

Fraksiyona Gorranê li Parlamentoya Herêma Kurdistanê daxwaz ji YNK, PDK û hemû aliyên siyasî yên Herêma Kurdistanê kir ku bi yekdengî û biratî pirsgrîkan çareser bikin.

Duhî PDK û YNKê: Li ser gelek mijaran hevtegihiştinekê erênî heye

Duhî Polîturoya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) û Polîturoya Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê (YNK) derbarê hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê de li Hewlêrê civiyan û piştî civîne daxuyanîyê hebû belav kirin tê de ragihandin, "Di hevdiinê de li ser encamdana hilbijartinan di dema xwe de, pêwendiyên YNK û PDK û çend mijarên din ên girêdayî rewşa Herêma Kurdistanê gotûbêj hatin kirin."

Li gorî daxuyanîya hebû, "Li ser gelek mijaran hevtegihiştinekê erênî hebû."

Amaje bi wê yekê jî hate kirin, "Hin mijarên din ên ku pêwîstiya wan bi guftûguyê zêdetir heye, dê di civîne pêş de biryarên pêwîst li ser werin dayîn." **Nerina Azad**

Herêma Kurdistanê piştê rast kir ku dengdana li ser aktîvkirina Encûmena Komîsyaran "li gorî xala duyemîn a madeya 48'an" ketiye dengdanê û dengên pêwîst bidest xistiye. Her wiha got jî: "Li gorî xala yekem a heman madeyê, Cîgirê Serokê Parlamentoyê dîsa aktîvkirina Encûmena Komîsyaran a Komîsyona Bilind a Hilbijartin û Rapirsîyê ya Herêma Kurdistanê xiste dengdanê û dengên pêwîst bidest xist."

Ji aliyê din ve Serokê Fraksiyona YNKê Ziyad Cebar jî ev pêngav bi "neqanûnî" bi nav kir û got: "Ev tevger berûvajî xala 48 a Peyrewa Navxwe ya Parlamentoya Kurdistanê ye, ji ber ku 24 demjimêr beriya civîne nehatibû ragihandin."

Hêmin Hewramî berî rûniştina parlamentoyê: Em bi merc amade ne rûniştin were paşxistin

Cîgirê Seroka Palamentoya Kurdistanê Hêmin Hewramî berî rûniştina parlamentoyê jî K24ê re ragihand, Xula Pêncem a Parlamentoya Herêma Kurdistanê ji bo amadekirina zemîneya yasayî û siyasî hat dirêjkirin û ji ber ku Serokê Herêma Kurdistanê roja 18ê Mijdara 2023an ji bo hilbijartinan destnîşan kiribû, ku kêmtir ji 6 mehan maye.

Got jî: Ji bo lihevkirina zêdetir di navbera aliyên siyasî de, ew amade ne ku civîna îro ya parlamentoyê bo sibe were paşxistin, ji bo jinûve aktîvkirina komîsyonê û xwendina yekem a sererastkirina qanûna hilbijartinan, bi zêdekirina guhertinên pêwîst di postên hikûmet û parlamentoyê de. Bi mercê ku Seroka Palamentoyê ragihîne ku dê rûniştin sibe sêşemê bi heman rojeva rûniştina îro bê lidarxistin.

Di rûniştinê de alozî derket

yekrêziya niştîmanî û lihevkirina hêzên siyasî, min biryar da ku li gorî xala 3 ya madeya 18, desthilata xwe ya teqez bikar bînim û rûniştina îro bo demêke din bîpaş bixim."

Di bersivê de, Cîgirê Serokê Parlamentoyê Hêmin Hewramî got: "Her parlamenterek bi berdewamiya civîne re ye, bila destê xwe bilind bike."

Piştî axaftina Serokê Parlamentoyê, di navbera parlamenterên YNK û PDKê de alozî derket û parlamenterên her du partiyên çûn cihê rûniştina Serokatîya Parlamentoyê (wek ku di weşana zindî ya Parlamentoya Kurdistanê de hatiye nîşandan).

Fraksiyona PDKê: Me pêngaveke yasayî avêtîye

Piştî aloziyên li hola parlamentoyê; Serokê Fraksiyona PDKê li Parlamentoya Kurdistanê Zana Mela Xalid li parlamentoyê di konferanseke rojnamevanî de ragihand, Serokê Parlamentoya Herêma Rêwaz Faiyîq bêyî ku vegeer Madeya 48 û bi Desteya Serokatîyê re bişewire, bernamêya kar û aktîvkirina Encûmena Komîsyaran bîpaş xist.

Serokê Fraksiyona PDKê da zanîn, Madeya 48ê jî dibêje ku paşxistina her mijareke rojevê di çarçoveya desthilata Serokatîya Parlamentoyê de ye, ne tenê Serokê Parlamentoyê. Ji ber wê jî bi piştbestin bi wê madeyê, Cîgirê Serokê Parlamentoyê Hêmin Hewramî daxwaza berdewamiya rûniştinê û dengdana li ser aktîvkirina komîsyonê kir.

Got jî: "Bi koma dengên endamên parlamentoyê yên ku li gel encamdana hilbijartinan ne û ne razî ne ku li Herêma Kurdistanê valahiyeke yasayî çêbibe, biryar hat dayîn ku rûniştin berdewam bike û deng li ser aktîvkirina

Encûmena wezîran projeya darayî yên giştî li herêma Kurdistanê pesend kir

Îro roja yekşemê Barzanî kêfxweşiya xwe ya ji bo 5/14/2023'an, bi serpereştiya vegevandina tîma wezarî ya

serok wezîrê Kurdistanê Mesrûr Barzanî û bi amadebûna cîgirê serok wezîr Qubad Talebanî encumena wezîrên Herêma Kurdistanê civîna xwe lidar xist.

DHer weha di destpêka wê civînê de, Serokwezîr Mesrûr

Yekîtiya Nîştimanî ya Kurdistanê (YNK)ê ya ji bo destpêkirina civînên Desteya Wezîran nîşan da.

Serokwezîr bi navê encumena wezîran piştigiriya Hikumeta Herêma Kurdistanê jibo dest-

pêşxeriyê dúbare kir û peyama Serok Mesûd Barzanî ya lihevghandina nîştimanî, tekezî li ser yekrêzî û yekrêziya aliyên Kurdistanî bo piştigirîkirina berejwendiyên nîştimanî kir Encumena Wezîran projeya ji nû ve rêxistina darayî yên giştî li Herêma Kurdistanê pesend kir û li gorî daxuyaniya rojnamevanî ya Encumena Wezîran derbarê civînê de wiha ragihand: "Encumena Wezîran bi yekdegi biryar da ku darayiyên giştî li seranserî herêmê bi rêya (navendî) ji nû ve werin sererastkirin peydakirina dahatan, mûçe, xercî û mûçe) û pêşî lêçûnên mûçeyan wek xerciyên serwerî li seranserî herêmê, û ji bo xerciyetên din jî bi bilî mûçe, pêwîste mekanîzm û riyên guncaw bi awayekî adil werin dabînkirin. Li ser bingeha nifûsa her parêzgehê û rêveberiyê serbixwe, divê lêçûn bîn kirin." **PUKMEDIA**

Îranê derbarê partiyên Rojhilatê Kurdistanê de hişyarî da Iraqê û Herêma Kurdistanê

Wezîrê Îtîlaata Îranê derbarê çalakiyên partiyên Rojhilatê Kurdistanê de dibêje, bi hevkarîya

berpirsyariya Herêma Iraqê ya di vê mijarê de bi bîr bînin."

Îsmail Xetîb daye xuyakirin,

Hikûmeta Iraqê û ew garantiyên ku hatine dan ew hêvî dikin ewlehiya navçeyên sinorî bê parastin û hişyarî da, eger li navçeyên sinorî her nearamiyek bo Komara Îslamiya Îranê bê çêkirin, hêzên Îranê dê bersivê tund bidin. Li gor medyaya fermî ya Îranê, Wezîrê Îtîlaata Îranê, Îsmail Xetîb îro Yekşemê 21ê Gulana 2023an di konferansekê de li bajarê Meşhedê gotiye, "Em hêvîdar in bi garantiyên ku hikûmeta nû ya Iraqê dane, ewlekariya sinorên rojava û navçeyên li aliyê din ê sinor were dabînkirin. Em dixwazin

eger li navçeyên sinorî her nearamiyek çêbibe, hêzên Îranê dê "bersivêke tund" bidin.

Wezîrê Îtîlaata Îranê herwiha diyar kir, ku hêzên wan li sinorên rojavayê Îranê (Rojhilatê Kurdistanê) endamên tîmeke terorîstî desteser kirine û îdia kir, ku tîkiliya wan kesane bi Îsraîlê re hebûye. Lê belê ti zanarî li ser dema desteser kirina wan kesane û nasnameya wan aşkere nekir.

Duh jî Fermandeyê Hêza Bejayî ya Supaya Pasdaran Mihemed Pakpûr gotibû, rêkeftinek li gel Iraqê hatiye kirin

û Bexdayê soz daye ku grûpên dijberên Îranê derxînin.

General Mihemed Pakpûr gotibû: "Bi hikûmeta Iraqê re lihev kirinek hatiye kirin û hikûmeta Iraqê jî soza bêçêkkirina komên terorîst û derxistina wan ji welat daye." General Mihemed Pakpûr herwiha diyar kiribû, "Em li bendê ne hikûmeta Iraqê sozên xwe cîbicî bike û me fersend daye wan, eger tiştêkî nekin Supaya Pasdaran dê dest bi topbaran bike."

Di Payîza sala bihorî de û ligel berfirehbûna xwepêşandan û nerazibûnên li dijî hikûmetê li Îranê û Rojhilatê Kurdistanê, Supaya Pasdaran bi dron, mûşek û topan êrîşî binke û baregehên partiyên Rojhilatê Kurdistanê yên di nav axa Herêma Kurdistanê kir.

Komara Îslamiya Îranê dibêje, destê partiyên Rojhilatê Kurdistanê di xwepêşandanên par de hebûye û wan xelk li dijî desthilatê teşwîq kirine.

Partiyên Rojhilatê Kurdistanê îdiayên Komara Îslamiya Îranê wek tohmet bi nav dikin û wê yekê red dikin û dibêjin, ew rewşa Herêma Kurdistanê li ber çavan digirin û naxwazin ewlehiya wê tîk biçe. **Rûdaw**

Qeter li Hewlêrê konsûlxaneya xwe ya giştî vedike

Berpîrsê Fermangeha Pêwendiyên Derve ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê Sefîn Dizeyî û Balyozê Qeterê yê li Iraqê Xalid bin Hemend El Silêti civiyên û hat ragihandin ku Qeterê biryar daye konsûlxaneya xwe ya giştî li Herêma Kurdistanê veke.

Fermangeha Pêwendiyên Derve ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê ragihand ku Sefîn Dizeyî û Iraqê Xalid bin Hemend El Silêti civiyane û bal kişandine ser girîngiya pêşvebirina pêwendiyên navbera Herêma Kurdistanê û Qeterê, bi taybetî piştî ku Qeterê biryar da Konsûlxaneya Giştî ya welatê xwe li Herêma Kurdistanê veke.

Hat diyarkirin ku Sefîn Dizeyî

di civînê de amadebûna Hikûmeta Herêma Kurdistanê ji bo hemû cûre alîkarî û hêskariyê ji bo vê pêngavê nîşan da.

Balyozê Qeterê yê li Iraqê Xalid bin Hemend El Silêti jî di civînê de destnîşan kir, hikûmeta Qeterê kêfxweş e bi bihêzkirina

pêwendiyên xwe yên ligel Hikûmeta Herêma Kurdistanê û ji bo vê mebestê jî pêngavên vekirina Konsûlxaneya Giştî ya welatê xwe li Herêma Kurdistanê bi awayekî baş pêş ketiye û biryar e di demeke nêzîk de Konsûlxaneya Giştî ya Qeterê bi awayekî fermî bê vekirin. **PeyamaKurd**

Endamê Polîtburoya YNKê: Peyama Kak Mesûd Barzanî, dîrokî û girîng e

Endamê Polîtburoya Yekîtiya Nîştimaniya Kurdistanê (YNK) Hemîdî Hacî Xalî ku nêrîna xwe li ser peyama Serok Barzanî got, "Peyama Kek Mesûd Barzanî peyameke dîrokî û girîng e."

Hemîdî Hacî Xalî di daxuyaniya xwe de got, "Tevî ku di navbera Partiya Demokrata Kurdistanê (PDK) û YN'ê de nakokiyên cidî hebûn, lê ji bo herdu partiyên tifaqek pir girîng e. Ev tifaq ji bo berjewendiyên bilind ên gelê me gelekî pêwîst e. Ji ber ku dema pêwendiyên PDK û YNKê xirab bin, di aramiya Herêma Kurdistanê de pirsgrîrek derdikevin. Yên ku li dijî me ne, herî zêde ji vê sûdê werdigirin."

Hacî Xalî di berdwamiya daxuyaniya xwe de amaje bi wê yekê jî kir ku pêwîst e aliyên Herêma Kurdistanê û aliyên siyasî di nav yekrêzî, rêzgirtin û toleransê de bin û got,

"PDK û YNK du partiyên sereke yên Herêma Kurdistanê ne û pêwîst e li ser wê yekê bin.

PDK û YNK neçar in ji aliyê berjewendiyên giştî yên gel ve pirsgrîkên xwe û berjewendiyên xwe bidin aliyekê û li wê gorê tevbigerin." **PeyamaKurd**

Mesrûr Barzanî: Herêma Kurdistanê dixwaze ji tecrubên Almanya fêde bike

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî heyetêkî ji nûnerên şirketên Almanya qebûl kir û di qebûlê de ragihand ku Herêma Kurdistanê dixwaze ji tecrubên sanayiya Almanya fêde

bibîne. Di hevdişînê de li ser pêşdebirina veberhênan û bazirganiya navbera her dû welatan axifîn.

Barzanî di mijara pircûrekirina dahatên Kurdistanê de, di çarçoveya afirandina derfetên hêskankirina veberhênanê, ji bo bidawîanîna karên burokratîk ên bê fêde û di seha reformên dijitalîzekerina xizmetên giştî de agahiyên da şirketên Almanya.

Barzanî, bi sedema ku di şerê li dijî DEAŞê de desteka ku Almanya daye Kurdistanê sipasiya Almanya kir û got ku Kurdistan amade ye tîkiliyên xwe bi Almanya re pêşde bibe û ji tecrubên sanayiya Almanya fêde bibîne. Nûnerên şirketên Almanya jî behsa rola girîng ya Herêma Kurdistanê di herêma Rojhilata Navîn de kirin û gotin ku ew amade ne li Kurdistanê kar, xebat û veberhêna xwe pêşde bibin. **PeyamaKurd**

Tirkiyê baregeheke PKKê li Xanesorê bombebaran kir

Firokeyeke Tirkiyê baregeheke PKKê li navçeya Xanesorê ya ser bi Şingalê ve bombebaran kir.

Jêderê ewlekarî li Xanesorê ku nexwest navê wî were aşkerekirin, ji K24ê re ragihand, firokeyeke Tirkiyê baregeheke PKKê li navçeya Xanesorê kire armanc ku nêzîkî 10 kesan di nav baregehê de bûn ku kuştî û birîndar di nava wan de hene.

Li gor daxuyaniya Dijeterora Kurdistanê, firokeyeke bê firokvan a artêşa Tirkiyê baregeheke şervanên YBŞê li gundê Çûmû-Xelef ê navçeya Şingalê kire armanc û di encamê de 3 çêkdar hatin kuştin. **nerinaazad2.com**

Nêçîrvan Barzanî: Destpêşxerîya Serok Barzanî ji bo çareserkirina pîrsgirêkan bi diyalogê girîng e

Serokê Herêma Kurdistanê bangewaziya Serok Barzanî ya ji bo civîna aliyên siyasî yê Herêma Kurdistanê bilind nîrxand û got, "Ji bo

ha Niştîmanî ya Barzanî li Barzanê ji medyayê re axivî. Nêçîrvan Barzanî bangewaziya Serok Barzanî wek "girîng" bi nav kir ku daxwaz ji aliyên

rûniştin bû, hêvîdar im ev jî destpêkeke baş be ji bo çareserkirina hemû pîrsgirêkan li ser maseya danûstandinan bi rêya diyalogê. Bi raya min ew peyama herî girîng bû ku îro li Herêma Kurdistanê hate dayîn."

Nêçîrvan Barzanî diyar kir ku Serok Barzanî di destpêşxerîya xwe de, "Diyar e û bang li hemû aliyên dike ku bi hev re rûnin, bi bawerîya min dê destpêkeke baş be ji bo çareserkirina hemû pîrsgirêkan bi diyaloga di navbera aliyên siyasî de. Ya girîng ew e ku aliyên siyasî bicivin, li her cihê ku bicivin em jî piştevaniyê dikin. Banga îro ya Serok Barzanî ew bû ku di demeke kurt de bicivin."

Nêçîrvan Barzanî behsa hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê kir û ragihand ku li gor desthilata wî roja hilbijartinan hate diyarkirin û got, "Tiştê ku maye li ser parlamentoyê dimîne ku ew jî divê parlamento komîsyonan ji nû ve ava bike û kar bike, em niha li benda van gavan in û em hêvîdar in ku piştî ku hemû alî li hev civiyan ev gav bînin avêtin. Divê ev bînin çareserkerin û di dema ku me destnîşan kiriye de hilbijartin bînin kirin."

KDP.info

çareserkirina hemû pîrsgirêkan bi diyalogê di navbera aliyên siyasî de dê destpêkek baş be." Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî îro Pêncşemê 11ê Gulana 2023an piştî beşdariya merasîma vekirina Yadge-

siyasî kir ku berî 18ê Gulana bicivin û pîrsgirêkên xwe çareser bikin.

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî anî ziman, "We bihîst, peyama Serok Barzanî peyama aşîxwazî, hevpejirandin û bi hev re

Mesrûr Barzanî: 61 sal e Serok Barzanî di rêya rizgarî û azadîxwaziya Kurdistanê de Pêşmerge ye

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî bi boneya 61emîn salvegera pêşmergebûna Serok Mesûd Barzanî, di peyamekê de

pîrozbahiyê li Serok Barzanî û Pêşmergeyên Kurdistanê dike û dibêje: "Di vê rojê de ji Xwedayê mezin daxwaz dikim, temenê wî dirêj be û em jî di asta bawerîya Cenabê Serok de bin."

Di peyama Serokwezîr Mesrûr Barzanî de hatiye: "Îro 61 sal in Cenabê Serok Barzanî di rêya rizgarî û azadîxwaz a Kurdistanê de Pêşmerge ye. Ez pîrozbahiyê li cenabê wî û Pêşmergeyên Kurdistanê dikim. Di vê rojê de ji Xwedayê mezin daxwaz dikim, temenê wî dirêj be û em jî di asta bawerîya Cenabê Serok de bin." Serok Mesûd Barzanî di 20ê Gulana 1962an de wek Pêşmergeyê herî temenbiçûk, beşdarî Şoreşa Îlonê bû, di jiyana Pêşmergeyî de serkirdetî û rola wî ya bilind di nivîsandina çendîn destkeft û destanên dîrokî û bi nav û deng ên Kurdistanê de hebûn.

KDP.info

Hêzên Pêşmerge û artêşa Iraqê civiyan

PeyamaKurd – Şandeke pilebilind a artêşa Iraqê serdana, li Silêmaniyê bi amadebûna hejmarek

civînê, gotûbêj kirina avakirina du lîwayên hevbeş li navçeyên cihê nakociyê û herwiha pêkanîna

jê de metirsiyek zêdetir çêbibe.

Di civîna fermandarên Pêşmerge, fermandarên artêşa Iraqê de û hejmarek şewirmend û berpîrsên pilebilind ên Hevpeymanîya Navdewletî amade bûn. Derbarê civîn û liv û tevgerên DAIŞê de, Berpîrsê Hêzên 70 ê Pêşmerge Mistefa Çawreş ji K24ê re diyar kiriyê: "Hêvîdar im encamên baş civîna me derkevin û hemahengî di navbera hêzên Pêşmerge û artêşa Iraqê de bê pêşxistin." Herwiha Fermandarên Diyala, Kerkûk û Doxurmatû yê artêşa Iraqê, amadebûna xwe ji bo hemahengiya li gel Pêşmerge nîşan dan û soza piştevaniya asmanî bo her operasyoneke hevbeş dan.

Fermandarê Hêza Heştam a Artêşa Iraqê Salih Hizir Nasir jî ji K24ê re daye zanîn: "Bi piştevaniya hêzên asmanî yê Iraqê, niha operasyoneke berfireh û mezin destpê dike û civîna îro jî ji bo vê armancê bû."

peyamakurd.com

şewirmendên Hevpeymanîya Navdewletî, bi fermandarên hêzên Pêşmerge re civiyan.

Li gor zanyariyan, armanca

operasyonên hevbeş bi piştevaniya hêzên asmanî yê Iraqê bû. Li gor fermandarên leşkerî, eger tevgera DAIŞê neyê jinavbirin, wê di pêşero-

Baydemîr: Li dijî şerxwazan em biçin ser sindoqan

Siyasetmedarê Kurd Osman Baydemîr bang li hilbijêrên derveyî welat kir û xwest her kes biçin ser sindoqan û li dijî zordestiyê bila dengê xwe bidin.

Ji bo tûra 2'emîn a Hilbijartina Serokomariyê hilbijêrên li derveyî welat dest bi dengdanê kirin. Siyasetmedarê Kurd Osman Baydemîr ku bi taybetî beriya hilbijartinên 14'ê Gulana li ser navê Partiya Çepên Kesk him li Brîtanya û hem jî li Ewropayê kampanyayêke hilbijartinê ya xurt meşand, bang li hilbijêrên li derveyî welat kir.

Banga Baydemîr wiha ye:

"Di serî de ez spasiya wan kesan dikim ku ji bo aşî, azadî û demokrasîyê dengê xwe dan. Em hemû bûn şahid ku me hilbijartinek ne di şertên wekhev de li pey xwe hişt. Mixabin niha parlamento di destê şerxwazan de ye ku dixwaze faşîzmê mezintir bikin.

Lê hê neqediya. Mohr û bandor di destê we de ye. Hilbijartina serokomariyê wê di 28'ê Gulana de careke din were kirin. Hûn dikarin carek din biçin ser sindoqan û hesap bipîrsin. Hûn dikarin sazîbûna faşîzma mutleq asteng bikin. Niha meclîs di Tifaqa Cûmhûrê de ye.

Hilbijêrên li derveyî welat wê di navbera 20-24'ê Gulana de xwedî mafê dengdanê bin. Banga me ew e ku faşîzma mutleq bi sazî nebe, qanûndanîn û rêveberî ji ferasetên cihê yê siyasî me, em ê karibin bêhnê bistînin. Em di vê pêvajoyê de hemû nas û dostên xwe yê ku neçûne ser sindoqan, bibin ser sindoqan. Em ji bîr nekin ji bo ku pêşîya faşîzmê were girtin û hesap jê were pîrsîn ev hilbijartinên tînin kirin."

anfkurdi.com

Îran ji Iraqê re: Emê dîsa dest bi êrîşan bikin

Fermandarê Hêza Bejayî ya Supaya Pasdaran a Îranê Pakpûr got: "Lihevkirinek bi hikûmeta Iraqê re hat kirin û wan soz dabû ku komên terorîst ji welatê xwe îmha bikin, bêçek bikin û ji welatê xwe derxin". Fermandarê Hêza Bejayî ya Artêşa Pasdaran Şoreşa Îranê Tûggeneral Muhammed Pakpûr got, eger hikûmeta Bexdayê li dijî komên "cudaxwaz" yê li Bakurê Iraqê (PDKÎ û KOMELE) gavekê neavêje, ewê êrîşên xwe yê li ser herêmê jî nû ve bidin destpêkirin.

Mihemed Pakpûr, ji Ajansa Nûçeyan a Nivfermî ya Îranê Tesnîmê re axivî û got: "Bi hikûmeta Iraqê re lihevkirinek hat kirin û soz dan ku komên terorîst berteref bikin, bêçek bikin û ji welatê xwe derxin. Em li bendê ne ku hikûmeta Iraqê erkên xwe bi cih bîne. Me derfet da wan,

eger tiştê neqewime êrîşên Şoreşgeran wê berdeyam bin". Îranê di navbera Îlon-Mijdara 2022an de gelek caran bi mûşek û balafirên

bêmîrov yê kamikaze êrîş biribû ser navenda giştî ya PDKÎ ya li bajarê Hewlêrê û navendek rêxistina Komele ya li Silêmaniyê.

rojvakurd.com

Nêçîrvan Barzanî: Peyama Serok Barzanî ji bo çareserkirina pirsgirêkan...

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî, pêşwazî li bangewaziya Serok Mesûd Barzanî ya îro 11ê Gulanê di merasîma vekirina "Yadgêha Niştîmanî ya Barzanî" kir.

Nêçîrvan Barzanî, li ser destpêşxeriyê Serok Barzanî ya civandina aliyên siyasî yên Kurdistanê ji bo

çareserkirina pirsgirêkan navxweyî di merasîma vekirina "Yadgêha Niştîmanî ya Barzanî" de got: "Peyama Serok Barzanî peyameke girîng e û ji bo çareserkirina pirsgirêkan destpêkek baş e. Em bang li aliyan dikin ku bi hev re pirsgirêkan çareser bikin."

Nêçîrvan Barzanî li ser mijara lidarxistina hilbijartinan diyar kir, "Min desthilata xwe ya yasayî bikar aniyê û roja hilbijartinan diyar kiriye, divê komîsyon û Parlamentoya Kurdistanê amadekariyên hilbijartinê temam bikin."

Serokê Herêma Kurdistanê got: "Em wek hêzên siyasî yên Herêma Kurdistanê çiqasî bi hev re kar bikin, em dikarin ewqas zêdetir mafên gelê Kurd dabîn bikin." **PeyamaKurd**

Serokwezîr Barzanî pêşwazî li biryara çalakkirina Komîsyona Hilbijartinê kir

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî, îro duşemê 22yê Gulanê serdana navçeya Akrê kir ku bi berpîrsên îdarî yê her du navçeyên Akrê û Berdêşê re behsa baştirkirina xizmetguzariyan hat kirin.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî li navçeya Akrê gotarek pêşkeş kir û ragihand, di demeke nêzîk de du zanîngeh li Akrê û Germiyanê tên damezrandin, da ku xizmetên gelek mezin bigihînin xelkê wan navçeyan.

Mesrûr Barzanî di axaftina xwe de, pêşwazî li biryara îro 22yê Gulanê ya çalakkirina Komîsyona Bilind a Hilbijartin û Rapirsîyan a Herêma Kurdistanê ji aliyê Parlamentoya Kurdistanê ve kir û got: "Rewatiya Herêma Kurdistanê ji aliyê destkeftên me ve li navxwe û derveyî Herêma Kurdistanê, ketibû jêr pirsyarê; gelo baweriya xelkê Herêma Kurdistanê bi proseya hilbijartinan û demokrasiyê heye an na?"

Serokwezîr Mesrûr Barzanî li ser biryara parlamentoya Kurdistanê wiha axivî: "Îro Parlamentoya Kurdistanê biryara aktîvkirina Encûmena Komîsyaran a Komîsyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartin û Rapirsîyan da, ji bo ku hilbijartin were kirin, destxweşiyê li endamên parlamentoyê dikim ji bo derkirina vê biryara girîng, çimkî bi rastî rewatiya Herêma Kurdistanê ji aliyê destkeftên me ve li navxwe û derveyî Herêma Kurdistanê, ketibû jêr pirsyarê ve; gelo baweriya xelkê Herêma Kurdistanê bi proseya hilbijartinan û demokrasiyê heye an na?"

Serokwezîr Barzanî destnîşan kir, eger kêşe hebe, tê çareserkirin, lê belê ti tiştê nabe rêgirî li encamdana hilbijartinan bike, loma ev biryara hatiye dayîn, piştrastkirinek bû, ku baweriya xelkê Herêma Kurdistanê bi proseya hilbijartinan û demokrasiyê heye. Mesrûr Barzanî herwiha hêviya xwe anî ziman ku hilbijartin di dema xwe ya diyarkirî de di dawiya îsal de were encamdan. **PeyamaKurd**

Siyasetmedar Osman Baydemir, hilbijartin û siyaseta li bakurê Kurdistanê nixand

Şaredarê berê yê Diyarbakirê û Parlamenterê berê yê HDP, li Enstîtuya Kurdî ya Parîsê, di 20 Gulanê de semînerek li ser hilbijartinên li Tirkîyê û bakurê Kurdistanê da û rewşa siyasî ya Kurdan nixand.

Di civîna ku gelek Kurdên Parîsê û dostên wan ên Fransîz amade bûn de, Osman Baydemir bi kurdî axivî û parêzer Sêvê Îzol jî axavtina wî ji bo mêvanên fransîz wergerande fransîzî. Piştî nixandineke giştî birêz Baydemir got, "Li Tirkîyê azadiya fikrî tineye, mîletê kurd divê çi bike? Ez bixwe bûme şahid, kesên ku di bo dengê xwe dane HDP, mişahidiya wê li ser sendoqan kirine hatine kuştin. Di hilbijartinan de gelek sextekarî çêdibin, kesên ku dengê xwe didin paritîyekê paşê dibînin ku dengên wan çûne ji partiyeke din re. Li welatên pêşketî hilbijartin weke cejn û mîhrîcanê derbas dibin, lê yê me bi şer û pevçûnê dest pê dikin û diqedin. Ji 2015-an ve AKP û rêxistinên din ên îslamî hebûna xwe li ser tunekirina Kurdan ava kirine, wan ji Kemalîstan bêtir zilm kirin. Ez ji 2002-yê de parlamenterê HADEP û paşê HDP-ê me, gava me propagandada dikir daxwazên me û yê AKP-ê weke hev bûn. Me jî demokarsî, azadî, wekhevî û rêzgirtina mafên merivî dixwest, wan jî dixwest, lê niha li dijî her mafekî demokratîk derdikevin. Êrîşî Kurdan dikin, bi deh hezaran endam û sempatîzanên me di hêfsê de ne. Ti sûcê hevalên me tune, ew bi tenê dixwazin gelê xwe temsîl bikin."

Baydemir li ser hevkarîyên HDP-ê yê bi partiyên din re jî wiha got: "Îtîfaqa YSP-ê ya bi TIP-ê re bû sebaba kêmbûna dengên wê. Ji aliyê din ve

deng hatin dizîn, ji ber ku sistema hilbijartinan nedemokratîk e. Li seranserê Tirkîyê 200 hezar sendoq hatin vekirin, ji bo xwedêgiravî paraztina wan jî 7 hezar karmend,

xerabîr dike."

Ji bo hilbijartinên 28-ê gulanê jî Baydemir got, "Heke rê li ber dizî û sextekariyê bê girtin, Kiliçdaroglu dikare derkeve. Niha piraniya parla-

mentoyê di destê AKP-ê de ye, heke serokayetiye jî bigre deriyê dojhê vedibe. Kurd mecbûr in ku stratejiyê heveş pêk bînin, divê em dersê ji dîroka xwe bigrin, Şêx Seîd, Seyid Riza û yê mayî ji bîr nekin. Divê em nekevin nav şerê her du partiyên Tirkîyan, em xeta sêyem pêk bînin. Gava şer li Enqere û Stembolê pêk tê dibêjin şerê desthilat û mixalefetê ye, gava li Diyarbakirê be dibe şerê terorê. Ji bo deriyê cahnimê bê girtin divê em dengê xwe bidin."

Li ser îtîfaqa di nabbera kurdan de jî got, "Heta em îtîfaqa xwe ava nekin em ê bibin xulamê xelkê. Erdhejê em nekûştin bêdewletiyê, bêdesthilatîyê em li Mereş û Semsûrê kuştin. Heke tu xwediyê mala xwe bî, tu yê karibî xwe biparêzî..."

Civîn bi pirs û bersivan û bi kokteylekê bidawî hat. **rupelanu.com**

Nûnerê Amerîkayê Nicholas Granger ji bo vekirina deriyê Sêmalka serdana Hewlêrê kir

Nûnerê Wezareta Derve yê Amerîka bo Bakur û Rojhilatê Sûriyê Nicholas Granger ji bo vekirina deriyê Pêşabûr-Sêmalka yê di navbera Başûr û Rojavayê Kurdistanê serdana Herêma Kurdistana kir. Berpîrsê dosyeya Rojavayê Kurdistanê di Wezareta Derve ya Amerîkayê de Nicholas Granger ji bo vekirina deriyê Sêmalka li Hewlêrê ye û dê ligel berpîrsên Hikûmeta Herêma Kurdistanê bicive û hewl bide ku çareseriyek ji deriyê Sêmalka re were dîtin. Li gor zanyariyên ku Rûdawê bidest

xistine, şandiyê Amerîkî duh gihiştîye Başûrê Kurdistanê û li Hewlêrê ye.

Tê çaverêkirin ku Nicholas Granger li Hewlêrê ligel Serok Barzanî û Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî bicive, ji bo ku careke din deriyê sînorî yê Sêmalka were vekirin. Berî niha Rêveberiya Xweser tevî hewldan û navbênkariya Amerîkayê nehîştibû şandekê ENKSê derbasî Başûrê Kurdistanê bibe, ji bo ku beşdarî vekirina Muzexaneyê Barzanî bibin. **Nerina Azad**

Artêşa Iraqê Kampa Mexmûrê dorpêç kir

Heyetêk ji hukumeta Iraqê ku ji wezareta bergiriyê û wezareta karên navxwe pêkdihat, bi alavên zirxî, tîmên taybet û polîsan ve vê sibê kampa Mexmûrê dorpêç kir û bi rêvebiriya kampê re hevdiitin kir. Rûniştvanên kampê jî li

hemberê heyetê çalakiyan kirin. Heyet 3 seet wext da rêvebiriya kampê û 4 şertan danî ber rêvebiriya kampê da bicîh were. Cîgirê rêvebirê YNK yê Qereçoxê Reşad Gelalî ji bo Rûdawê ragihandiyê ku kampê xistine dorpêçê û weha gotiyê: "Heyeta Iraqê 4 şertan danî ber rêvebiriya kampê: 1. Wê dora kampê bi tîlan bê dorpêçkirin û asayîşa kampê wê ji aliyê ratêşê û polîsan de bê temînkirin. 2. Çûnûhatina nav kampê wê tenê di yek rêyekîde be. 3. Wê rê bi baryerên beton bîn girtin. 4. Wê polîsên cîh dagere kampê. Hevdiitina terefan qediyaye û divê rêvebiriya kampê di 3 seetan de bersiva heyeta Iraqê bide."

Di wexta xwepêşandanan de ji rêvebiriya kampê Filiz Budak weha ragihandiyê: "Dixwazin mafê jiyandê û îrada me ji ortê rakin. 30 sale me îreada xwe teslîmê kesî nekiriye û em ê nekin. Hukumeta Iraqê pirsgirêkan me çareser nake û me neparêze. Em qebûl nakin ku li dora kampê barûyan deynin. Em ê teslîmê hukumeta Iraqê nebin."

Di sala 1998an de ew kesên ku ji ber dewleta Tirkîyê ji ser sînorên bakurê Kurdistanê koç kiribûn başûrê Kurdistanê, piraniya wan xelkê Şirnex, Hekkarî ne û di heman salê de NY ji wan re kampa Mexmûrê ava kiribû û niha di kampê de 10 hezar kes dijîn. Kamp berê din av sînorê rejîma Saddam Huseyin de bû û niha di derveyê rêvebiriya herêma Kurdistanê de ye û dikeve nav sînorê rêvebiriya Bexdayê ya niha. **rupelanu.com**

Başkan Mesud Barzani'nin Peşmerge saflarına katılmasının üzerinden 61 yıl geçti

Başkan Mesud Barzani'nin Peşmerge saflarına katılmasının üzerinden 61 yıl geçti.

devam ediyor ve bu isimle gurur duyduğunu belirtiyor. Eylül Devrimi'nin akamete uğra-

Başkan Mesud Barzani'nin Peşmerge saflarına katılmasının üzerinden 61 yıl geçti. 20 Mayıs 1962'de Peşmerge saflarına katılan Başkan Barzani, Eylül Devrimi'nde yer alan en genç Peşmerge oldu.

Başkan Barzani Peşmergelik yaşamına; öncü roller, kazanımlar, tarihi bir destan ve Kürdistan'ın adını dünyaya duyurmak gibi başarılar sığdırdı.

Başkan Barzani, halen de bir Peşmerge olarak mücadelesine

ması sonrası başlayan Mayıs Devrimi'nde Kürdistan Peşmerge Güçleri'ne doğrudan liderlik eden Başkan Barzani, dönemin Irak rejimine karşı birçok cephede savaştı ve başarı elde etti. Başkan Barzani, Peşmergelik hayatı boyunca Zaho'dan Pencwen'e kadar Kürdistan'ı köy köy gezdiğini anlatıyor.

Bağımsızlık konusunda ise Başkan Barzani, "Bazı kişilerin, bütün bu mücadele ve Peşmergeliliğime karşı davadan vazgeçmemi düşün-

mesi bana çok tuhaf geliyor. Bütün ömrümü bu yola adadım" diyor.

Siyasi ve Peşmergelik yaşamında her zaman Kürdistan Peşmergesi kimliğine vurgu yapan Başkan Barzani, bunu payenin kendisi için tüm makam ve rütbelere daha üstün olduğunu ifade ediyor. Başkan Barzani birçok kez de 20 Mayıs'ın, hayatında önemli bir anı olduğunu ve Peşmerge saflarına katılmasının en büyük gurur olduğunu söyledi.

İŞİD'in Irak'a girerek birçok bölgeyi ele geçirmesi sonrası bir kez daha hem Peşmerge hem de Kürdistan halkının lideri olarak savaşa öncülük eden Başkan Barzani, Kürdistan'ı ve halkının terör saldırılarından korumayı başardı.

Kürdistan halkının büyük çoğunluğunun "Evet" oyu verdiği Bağımsızlık Referandumu'nda da Kürdistan Bölgesi statüsünün ortadan kaldırılmasına dönük bölgesel, uluslararası ve içerden bir plan devredeydi. 16 Ekim 2017'de Irak güçleri içerden aldığı destekle Kürdistan Bölgesi'ne birkaç koldan saldırı ve tamamını işgal etme girişiminde bulundu. Ancak Başkan Barzani'nin emriyle Kürdistan toprakları savunuldu ve Irak güçleri püskürtüldü. **Nerina Azad**

Hemin Hewrami Kürdistan Parlamentosu'ndaki kavganın nedenlerini anlattı

Kürdistan Parlamentosu Başkan Yardımcısı Hemin Hewrami, "Seçimleri ertelemek ne YNK'nin ne de KDP'nin kararıyla olur. Kürdistan halkının yasal hakkıdır ve daha fazla ertelenemez. YNK seçimlere karşı olduğunu söylemedi, bütün toplantılarda seçimlerin zamanında yapılmasını istediklerini söylüyorlar. Bu siyasi tavır da seçimlerin zamanında yapılmasına engel olacak gibi görünmüyor" dedi.

Rûdaw TV'ye konuk olan Hemin Hewrami, Kürdistan Bölgesi Başkanı Neçirvan Barzani'nin genel seçimlerin 18 Kasım 2023'te yapılması yönünde kararname imzaladığını hatırlattı.

Kürdistan Bölgesi Yüksek Seçim ve Referandum Komisyonu'nun seçimlere hazırlık için en az altı ay süre istediğini belirten Hewrami, bu maksatla gerekli düzenlemelerin parlamentodan geçirilmesi için partiler arasındaki müzakere sürecini hızlandırdıklarına dikkat çekti.

Komisyonun yeniden aktifleştirilmesi konusunda partiler arasında bir mutabakat sağlandığını belirten Hewrami, "Şu anda yaptığımız tamamen yasa ve usul meselesidir, Kürdistan Parlamentosu içtüzüğüne göre bir madde ekledik ve bu madde bugün görüşülerek oylandı. Parlamentoyu ilgilendiren başka bir konu kalmamış, komisyon aktif hale gelmiştir" dedi.

Kürdistan Parlamentosu'nun dünkü oturumunda Parlamento Başkanı Rewaz Fayeç, yetkisini kullanarak, Yüksek Seçim Komisyonu'nun aktifleştirilmesini içeren karar ile ilgili oturumu ertelediğini söylemiş, Başkan Yardımcısı Hemin Hewrami ise buna karşı çıkarak söz konusu kararı parlamentonun onayına sunmuştu.

58 vekilin "Evet" oyu ile kabul

edilen oylama sırasında YNK'li vekiller Başkanlık Kürsüsüne yürümüş ve oylamayı engellemeye çalışmıştı. Bu esnada KDP ve YNK'li

vekiller arasında arbede yaşanmıştı. Parlamento Başkanı Rewaz Fayeç'a saygı duyduğunu vurgulayan Hewrami, içtüzüğe göre gündeme alınan bir konu üzerinde tartışma bitmeden Parlamento Başkanı'nın oturumu bitirme hakkı olmadığını söyledi.

Hewrami, parlamentodaki kavgasının da bu yüzden çıktığını belirterek, "Parlamento Başkanı içtüzüğün 18'inci Maddesinin kendisine verdiği yetkiden bahsetti. Bu olağan bir oturum. Parlamentonun kendi gündemini tartışması için gerekli yasal çoğunluk toplanmış ve oturum başlamıştır. Dolayısıyla Parlamento Başkanı'nın kendi inisiyatifini ile oturumu ertelemesi için bir sebep yoktur" dedi.

Hewrami, seçimlerin zamanında yapılması konusunda tüm tarafların hemfikir olduğunu vurgulayarak, şunları dile getirdi:

"Seçimleri ertelemek ne YNK'nin ne de KDP'nin kararıyla olur. Kürdistan halkının yasal hakkıdır ve daha fazla ertelenemez. YNK seçimlere karşı olduğunu söylemedi, bütün

toplantılarda seçimlerin zamanında yapılmasını istediklerini söylüyorlar. Bu siyasi tavırlar seçimlerin zamanında yapılmasına engel olacak gibi

görünmüyor. Biz Seçim Komisyonu'nun olduğu gibi aktifleştirilmesi ve çalışmalarına başlaması konusunda anlaştık. Herkes biliyor ki komisyonda yer alan yedi üyeden sadece biri KDP'lidir. Diğer üyelerden ikisi YNK, ikisi Değişim Hareketi (Goran), biri İslami Birlik (Yekgirtu) ve biri de Kürdistan Adalet Topluluğu (Komel) üyesidir. Yani KDP'nin sadece bir oyu var ve bu karar diğer altı üyenin katılımı ile alındı. Dolayısıyla orada alınan kararı oylamak parlamentonun yasal ve meşru görevidir, bunu yerine getirmiştir." Parlamentoda gergin anların yaşandığı saatlerde Başkan Mesud Barzani ile Başbakan Yardımcısı Qubad Talabani başkanlığındaki kabine toplantısında Kürdistan Bölgesi'ndeki mali gelirlerin tek bir hesapta toplanmasına yönelik önemli bir karar alındı.

Aynı saatte YNK ve KDP politbüro üyeleri Erbil'in Pirmam ilçesinde toplantı halindeydi. Hewrami, yaşanan gerginliğe rağmen diyaloga açık olduklarını belirterek, bu durumun hükümetin işleyişine yansımayaacağını söyledi. **Nerina Azad**

Başkan Mesud Barzani: Milletimizin mücadele tarihi çok tahrif edilmiş

Başkan Mesud Barzani'nin Peşmerge saflarına katılmasının üzerinden 61 yıl geçti.

Başkan Mesud Barzani'nin Peşmerge saflarına katılmasının üzerinden 61 yıl geçti. 20 Mayıs

1962'de Peşmerge saflarına katılan Başkan Barzani, Eylül Devrimi'nde yer alan en genç Peşmerge oldu.

Başkan Barzani Peşmergelik yaşamına; öncü roller, kazanımlar, tarihi bir destan ve Kürdistan'ın adını dünyaya duyurmak gibi başarılar sığdırdı.

Başkan Barzani, halen de bir Peşmerge olarak mücadelesine devam ediyor ve bu isimle gurur duyduğunu belirtiyor.

Eylül Devrimi'nin akamete uğraması sonrası başlayan Mayıs Devrimi'nde Kürdistan Peşmerge Güçleri'ne doğrudan liderlik eden Başkan Barzani, dönemin Irak rejimine karşı birçok cephede savaştı ve başarı elde etti. Başkan Barzani, Peşmergelik hayatı boyunca Zaho'dan Pencwen'e kadar Kürdistan'ı köy köy gezdiğini anlatıyor.

Bağımsızlık konusunda ise Başkan Barzani, "Bazı kişilerin, bütün bu mücadele ve Peşmergeliliğime karşı davadan vazgeçmemi düşünmesi bana çok tuhaf geliyor. Bütün ömrümü bu yola adadım" diyor.

Siyasi ve Peşmergelik yaşamında her zaman Kürdistan Peşmergesi kimliğine vurgu yapan Başkan Barzani, bunu payenin kendisi için tüm makam ve rütbelere daha üstün olduğunu ifade ediyor. Başkan Barzani birçok kez de 20 Mayıs'ın, hayatında önemli bir anı olduğunu ve Peşmerge saflarına katılmasının en büyük gurur olduğunu söyledi.

İŞİD'in Irak'a girerek birçok bölgeyi ele geçirmesi sonrası bir kez daha hem Peşmerge hem de Kürdistan halkının lideri olarak savaşa öncülük eden Başkan Barzani, Kürdistan'ı ve halkının terör saldırılarından korumayı başardı.

Kürdistan halkının büyük çoğunluğunun "Evet" oyu verdiği Bağımsızlık Referandumu'nda da Kürdistan Bölgesi statüsünün ortadan kaldırılmasına dönük bölgesel, uluslararası ve içerden bir plan devredeydi. 16 Ekim 2017'de Irak güçleri içerden aldığı destekle Kürdistan Bölgesi'ne birkaç koldan saldırı ve tamamını işgal etme girişiminde bulundu. Ancak Başkan Barzani'nin emriyle Kürdistan toprakları savunuldu ve Irak güçleri püskürtüldü. **Nerina Azad**

Savaş uçakları Amedi kırsalını bombaladı

Türkiye'ye ait savaş uçaklarının, Amedi sınırındaki Nihel bölgesindeki dört köyde bombardıman düzenlendiği bildirildi.

K24'ün yer verdiği habere göre bu sabah saat 10.00 sularında Metina Dağları eteğindeki sınır bölgesi Nihel'in Guherz, Derduren, Sergeli ve Sigere köylerinde yoğun olarak bombardıman düzenlediği belirtildi.

Bombalanan köylerin üçünde vatandaşların yaşadığını belirtilen haberde, bombardımanın bu köylerde yaşayan halk arasında panik ve korkuya neden olduğu kaydedildi.

Türk savaş uçakları 4 Mayıs'ta Sergele köyünü iki kez bombalamıştı. Türk savaş uçakları, PKK'nin varlığı gerekçesiyle Kürdistan Bölgesi'nin dağlık alanlarına yönelik bombardımanlar düzenliyor. **rupelanu.org**

Barzani Ulusal Anıtı Müzesi açıldı: Özellikleri dikkat çekiyor

Efsanevi Kürt lider ve Kürt özgürlük hareketinin sembol ismi, "Kürtlerin Babası" olarak bilinen Mele Mustafa Barzani'nin anısına inşa edilen Barzani Ulusal Anıtı, tarihi yönü kadar kapsamı itibarıyla de modern bir yapı.

Barzani Ulusal Anıtı, Kürt toplumunun geçmişe neler yaşadığı ve bugünlere nasıl geldiği konusunda bilgi verirken, yeni nesillere de atalarının haklarını elde etmek için nasıl zorluklar ve acılar çektiklerini hatırlatmayı hedefliyor.

Anıt, Kürt özgürlük hareketinin sembolü Mele Mustafa Barzani'nin yaşamını ve mirasını anmak için inşa edilen bir kültür kurumu niteliğinde.

Barzani Ulusal Anıtı resmi web sitesinde anıtın, ömrünü bir halkın özgürlük davasına adanmış isimlerin unutmamasını sağlamak için bir bilgi ve araştırma merkezi olduğu kaydediyor.

Anıt içinde müze, kütüphane, konferans ve sergi salonu barındıran bir kompleksi içeriyor.

Ziyaretçilerin kütüphanede bulabileceği kitaplara isteyenler dünyanın her yerinden e-kütüphane ile ulaşabilecek.

Ziyaretçiler, yüz yılı aşkın bir çabanın sonunda özgürlükle sonuçlanan zaferi simgeleyen modern mimari ve estetik güzellikle birleştirilen bu anıtı gezmenin tadını çıkarırken tarihi tekrardan yaşayabilecek.

Müzenin tasarımı, uzun süredir Kürt halkını koruyan dağların ve mağaraların kayalık yapısını titizlikle yansıtıyor.

Müzedeki yapılar, ziyaretçileri fotoğraf galerisi, sergilenen eser ve kronolojik sırayla sunulan bir hikaye aracılığıyla görsel tarihe götürüyor.

Müzedeki bir de Mağara Odası bölümü bulunuyor. Bu bölüm, Mele Mustafa Barzani'nin önemli bir zaman geçirdiği mağaralardan biri model alınarak inşa edilmiş. Barzani ve Peşmerge yoldaşları, bombardımanlardan korunmak için bu mağaralar kullanırdı.

Burada bulunan kütüphane ise, 20. yüzyıldan günümüze Kürdistan ve Barzani Hareketi ile ilgili geniş bir kaynak koleksiyonuna sahiptir. Öte yandan Kütüphanede ay Kürdistan'ın tarihi ve coğrafyası ile ilgili ortaçağ, erken İslam, Osmanlı ve Avrupa yayınlarından seçkin sayıda el yazması yer alıyor.

PeyamaKurd

Leyla Qasim'in ardından 49 yıl: Ölümümle binlerce Kürt uyanacak

İdam sehпасına götürülürken "Beni öldürün fakat şu gerçeği de bilin ki benim öldürülmemle binlerce Kürt uyanacak" demişti Leyla Qasim. 42 yıldır dilden dile dolaşan Ey Reqib marşı ile idam sehпасına giden Leyla'yı anlatan çocukluk arkadaşı aynı zamanda kuzeni olan Sadiye Alî Ekberiyani, "Leyla'nın mücadelesini büyütmeliyiz" dedi.

Leyla Qasim, 1952 yılında Xaneqin'de Dalaho Qasim ve Kani'nin üçüncü çocuğu olarak dünyaya geldi. Gece yarısı dünyaya geldiğinden dolayı babası Arapça 'gece' anlamına Leyla ismini koydu. Çiftçi olan Dalaho Qasim ve Kani'nin 4 erkek çocuğu Sebih, Selam, Sefa ve Selah tek kız çocuğuydu. Babası çiftçi olup Leyla 4 yaşında iken Erbil'e taşındı ve yoksulluk içinde yaşamaya başladılar. İlkokulu Wend okulunda okuyan Leyla, derslerinde başarılıydı. Gençlik yıllarında Kürt mücadelesine ilgi duymaya başladı. Ailesi orta öğretiminde sonra 1958 yılında Bağdat'a göç etti. Dalaho Qasim yoksulluk içinde geçimlerine rağmen kızının eğitim görmesini ve bir mesleği olmasına istiyordu. Leyla ve ailesi Kürdistan'daki gelişmeleri çok yakından takip ediyordu. Leyla çok genç yaşta sömürgeci Baas rejiminin esaretinden kurtulmak amacıyla bağımsız Kürdistan için çalışmaya karar verdi ve ideallerini gerçekleştirmek amacıyla yola koyuldu. Baas rejiminin Xaneqin'i Araplaştırma politikaları yüzünden ailesiyle birlikte Bağdat'a taşınan Leyla Qasim, sosyoloji bölümünü kazandı. Gençlik hareketinin içinde yer alan Leyla ve arkadaşları, Kürt özgürlük mücadelesini Irak'ın başkenti Bağdat'a taşımışlardı. Bu yüzden de Saddam rejiminin hedefi haline geldiler.

Kürt halkının sesini duyurmak için uçak kaçırıldı

Bağdat'ta lise öğrenimini tamamlayan Leyla, 20 yaşındayken Kürdistan Öğrenciler Birliği (YXK) ile tanıştı ve onlara destek verdi. Leyla bu dönemde peşmergelere katılma kararını verdi. Leyla peşmergelere katıldığı zaman Kürtler, özellikle Güney'de hassas bir dönemden geçiyordu. 1974'ün baharında Baas rejimi Kürtlere karşı savaş açtı. Kürt ailelerini Bağdat'tan çıkardı. Irak rejimi Qeladize kentini bombaladı. Bombalama sonucunda birçok sivil yaşamını yitirmişti. Bu dönemde Leyla Qasim'a Kürt halkının sesini dünyaya duyurmak amacıyla bir uçak kaçırma görevi verildi. Uçak kaçırma eyleminde Leyla, 4 arkadaşıyla birlikte 24 Nisan 1974'te yakalandı. Hapishanedeyken işkence ve insanlık dışı uygulamalara tabi tutuldu. Ama o asla halkına ihanet etmedi, Kürt özgürlük hareketine daima sadık kaldı. Saddam'ın emriyle Leyla ve 4 arkadaşı 13 Mayıs 1974 tarihinde idam edildi.

'Bizim ölümümüzle binlerce Kürt uyanacak'

Bir kaç gün sonra ise ailesine Leyla'nın idam edileceği haberi verildi. Ferah adında bir Kürt tutukluyu görme gerekçesiyle Ebu Greyb'e giden annesi, Leyla ile görüşme fırsatı yakaladı. İdam edilmeden önce annesiyle kısa bir görüşme fırsatı bulan Leyla, annesine şu sözleri söyledi: "Güzel annem; tasalanma, ben bir dava insanıyım artık. Kürt halkı ve Kürdistan için savaşıyorum. Dün Saddam ve beraberinde bir grup buraya geldi. Beni kandıracağını, ilkelerimden taviz vereceğimi zannediyordu. Hatta mücadeleden vazgeçmem için maddi tekliflerde bulundu. İstedğim okullarda öğretmenlik yapabileceğim vaadinde bulundu. Fakat ben bunları kabul edemeyecek kadar onurlu olduğumu, halkımı satmayacağımı söyledim. Kendimi Kürt ve Kürdistan davasına adanmışım, bu mücadele uğrunda idamı onurla karşıladığımı söylemem üzerine çılgınlaşan koca Saddam'ın ne kadar zavallılaştığını gördüm. Anne bizim ölümümüzle binlerce Kürt insanı uyanacak, özgürlük bayrağımız dal-

galanacak. Ben öldüğümde üzülmeyin, saç örgülerimden bayrak yapınlar!"

'Ölümümle binlerce Kürt uyanacak'

İdam sehпасına çıkarken henüz 22 yaşındaydı Leyla. Yargılama sırasında mahkeme hâkimine, "Beni öldürün fakat şu gerçeği de bilin ki benim öldürülmemle binlerce Kürt uyanacak. Ben Kürdistan'ın özgürlüğü yolunda canımı feda ettiğimden dolayı sevinç ve gurur duymaktayım" diyordu. İdam sehпасına giderken Ey Reqib'i okuyordu Leyla. Kısa süren yaşamında Kürt halkının özgürlüğü ve bağımsızlığı için mücadele etti. İdam sehпасında okuduğu marş dalga dalga Kürdistan dağlarında yankılanıyordu. Kürdistan mücadelesinde yaşamını yitiren ilk kadınlardan olan Leyla, aradan 42 yıl geçmesine rağmen genç kadınlar için bir sembol olmaya devam ediyor. Dönemin zor koşullarında kendini Kürt özgürlük mücadelesine adanmış Leyla, arkasından gelecek ardıllara gülümsüyordu idam sehпасında. Kürt Özgürlük Hareketi'nde Leyla'nın idam sehпасında başlattığı direniş Kürdistan'ın dört bir yanında meşalelerin ışığında devam ediyor.

'Leyla çok canlıydı'

Leyla'nın hem çocukluk arkadaşı hem de kuzeni olan Sadiye Alî Ekberiyani, Leyla'nın mücadelesini ve çalışma tarzını anlattı. Sadiye, Leyla'nın yaşamına değinerek, "Leyla hiçbir şeyden korkmazdı, o kadar inançlı ve cesaretliydi ki ölüm onu korkutmuyordu. Her zaman öncü olmayı ve önde yürümeyi isterdi. Bu yüzden de yöresel kıyafetiyle, diliyle ve Kürt kültürü ile darağacına gitti. Kendi kültürü ve diliyle baskıcı devlet karşısına çıkan Leyla, bir Kürt kadının yapması gerektiği gibi Kürt marşını okuyarak darağacına yürüdü. Evde de ailesi ona hep destek oluyordular. Ben de onunla beraber hareket eden ve ona destek veren ailenin kızlarından biriydim. Ben, kız kardeşleri ve mahalleden daha birçok kadın arkadaşımız her zaman onunla gezerdik. Leyla çok fazla canlıydı" dedi.

'On binlerce Leyla mücadelede ediyor'

Sadiye, Leyla'nın mücadelesine sahip çıkılması gerektiğine dikkat çekerek şunları söyledi: "Tüm Kürt kadınları başta olmak üzere Kürt gençlerinin de Leyla'nın mücadelesine sahip çıkması gerekir. Onların da Leyla gibi yöresel kıyafetlerine, kültürlerine, dillerine, tarihlerine, topraklarını sahip çıkmalıdırlar. Leyla bizim için mücadelesini miras bıraktı ve buna sahip çıkmalıyız. Bu ruhu kendimizde her zaman yaşatmalıyız. Leyla darağacına giderken 'Benim ölmemle binlerce Kürt uyanacak' demişti ve şimdi binlerce, on binlerce Leyla toprağına, tarihine, diline sahip çıkmak için mücadele ediyor."

NerinaAzad

Irak ordusu Mahmur Kampı'nı kuşattı: Üç saat süre verildi

Irak hükümetinden bir heyet güvenlik güçlerinin eşliğinde Mahmur Kampı'nı ziyaret ederek kamp yetkilileri ile görüştü. Yetkililere dört şart sunan heyet yanıt vermeleri için üç saat süre verdi. Kamp sakinleri ise ablukaya karşı gösteri düzenlendi. Irak İçişleri ve Savunma bakanlıklarından bir heyet, zırhlı araçlar, özel birlik ve polis eşliğinde bugün sabah saatlerinde Mahmur Kampı'na gitti. Burada yetkililerle görüşen heyet, dört şart sundu ve yanıt verilmesi için üç saat süre tanıdı. Rûdaw'a konuşan

Kürdistan Yurtseverler Birliği Karaçuğ Teşkilatı Başkan Yardımcısı Reşad Gelali, güvenlik güçlerinin kampın etrafını ablukaya aldığını söyledi. Gelali, "Irak hükümeti heyeti kamp yönetimine dört şart sundu. Bunlar: Kampın etrafının tel örgülerle kapatılması ve güvenliğin ordu ile polis tarafından sağlanması, kampın giriş ve çıkışının tek yol üzerinden sağlanması, yolların beton bariyerle kapatılması ve yerel polislin kampa geri dönmesi şeklinde" dedi. Taraflar arasında görüşmelerin sona

erdiğini aktaran Gelali, Irak heyetinin kamp yönetimine yanıt vermeleri için üç saat süre tanıdığını belirtti. Reşad Gelali, kamp sakinlerinin bu durumu kabul etmediğini ve kampın önünde gösteri düzenlendiğini söyledi. Öte yandan gösteriler esnasında bir açıklama yapan Mahmur Halk Meclisi temsilcisi Filiz Budak, "Yaşam hakkımız ve irademizi yok saymak istiyorlar. Biz 30 yıldır irademizi kimseye teslim etmedik, etmeyeceğiz. Irak hükümeti sorunlarımızı çözmiyor, bizi savunmuyor. Kampın etrafına

kule yapılmasını kabul etmiyoruz. Irak hükümetine teslim olmayacağız" dedi. 1990'lı yıllarda köyleri yakılan ve devlet baskısı altında kaldığı için çoğunluğu Şırnak ve Hakkari'den göç eden Kürtlerin 1998'de kurduğu Mahmur Kampı'nda yaklaşık 10 bin kişi yaşıyor. Türkiye, PKK gerekçesi ile geçmişte birçok defa kampa hava saldırıları düzenledi.

Abdullah Kiran: HDP-YSP yine Kürtlere kaybettirdi

Abdullah Kiran

Kürtlerin bu ülkede tek başına iktidar olma şansı yok, ancak Kürtlerin olası bir iktidara ortak olma ve Türkiye siyasetini

sosyolojik realite esas alınarak hareket edilmeliydi. Dünyada Kürt nüfusun en yoğun olduğu şehir İstanbul'dur. İstanbul'da yaklaşık 6-7 milyon Kürt yaşamak-

ittifak blokundan herhangi birine angaje olmamalıydı. Eğer HDP-YSP bu şekilde hareket etmiş olsaydı, o zaman tarafların Kürt meselesinin çözümü ve demokrasiye yönelik duruşları daha net olarak ortaya çıkmış olurdu.

9. HDP-YSP resmi olarak ittifak dışında olduğu halde, Millet İttifakına kayıtsız şartsız destek sağlayınca, iktidar açısından en zayıf halka ve en sahipsiz hedef haline geldi ve siyasi anlamda ötekileştirildi. Zira siyasi dengeyi Millet İttifakı'ndan yana değiştirme potansiyeline sahipti. Böyle bir duruma hiçbir iktidar kayıtsız kalamazdı.

10. Oysa "Üçüncü yol" politikası gereği, sadece meclis seçimlerinde değil, Cumhurbaşkanı seçiminde de ayrı bir adayla girilerek, daha ilk baştan seçimler ikinci tura bırakılabilir ve böylece iktidar olmak isteyen tarafla açık ve şeffaf müzakereler yürütülebilirdi.

11. HDP'in seçimler arifesinde kapatılma riski öyle anlatıldığı gibi yüksek değildi. Seçim günü ilan edildikten sonra HDP'yi kapatmak, seçimlerin meşruiyetine zarar verir ve bizzat iktidar için de siyasi bir risk oluştururdu. Buna rağmen HDP'nin yedekte bir parti hazırlaması doğaldı. Ancak neden "Yeşil Sol" adlı bir parti? Bütün Kürtler "yeşili" sevebilir, lakin her Kürt "solcu" değildir. Eğer "Yeşil Sol" yerine, mesela "Birati" (Kardeşlik), Yekîti (Birlik) veya "Wekhevi" (Eşitlik) gibi bir parti adı seçilmiş olsaydı, o zaman Kürtlerin desteği sınıfsal değil, toplumsal boyutta taşınmış olurdu. Tamam, diyelim HDP bir Kürt partisi değil, Kürtlerin oy verdiği bir partidir. Buna rağmen Kürtçe bir isim partiyi Kürt partisi yapmazdı, ama Kürtlerin de kendilerini daha güvenle ait görebilecekleri bir yapı olurdu.

12. Eğer HDP-YSP cumhurbaşkanı adayı çıkarmış olsalardı, ikinci tur seçimlerinde Kürtler anahtar bir rol elde ederdi. İktidar olmak isteyen taraf, mutlaka ama mutlaka Kürtlerin kapısını çalardı.

13. Şayet Kürt cephesinin bir cumhurbaşkanı adayı olsaydı, ikinci tur seçimleri milliyetçilik yarışması atışmalarına dönüşmez, tarafların hak, adalet ve özgürlük vaatleri ekseninde sürerdi. Böylece demokrasi kazanırdı, adalet kazanırdı, Kürtler kazanırdı, ekonomi için daha iyi olurdu.

14. Siyaset bir sonuç alma sanatıdır ve Kürt cephesinde bu seçimlerin kazanan partisi Hüdapar'dır. Önceki seçimlerde Türkiye genelinde %1'lik bir seçmen desteği alamayan Hüdapar'ın 2023 seçimlerinde mecliste dört vekil elde etmiş olması büyük bir başarıdır. Hüdapar; sivil ve demokratik siyaset ilkesi doğrultusunda hareket ederek, ana dilde eğitim ve Kürtlerin yerelde kendi kendilerini yönetme politikalarına önem vererek Kürtler arasındaki desteği giderek artar ve büyür.

15. Türkiye nüfusunun üçte birinde fazlasını teşkil eden Kürtlerin, Türkiye'nin yönetim ve genel politikalarının oluşmasındaki payları halen %5 seviyesinde değildir. 25-30 milyonluk Kürt nüfusunun Türkiye politikalarındaki ağırlığı, henüz Karadeniz bölgesindeki bir il kadar bile değildir.

16. Sonuç olarak Kürtlerin bu ülkede tek başına iktidar olma şansı yok, ancak Kürtlerin olası bir iktidara ortak olma ve Türkiye siyasetini demokratik bir zemine taşıma gücü vardı. Doğru siyaset ve basiretli bir yaklaşımla Kürtler bunu yapabiliirdi. Ne yazık ki HDP-YSP, bu şansı 2023 seçimlerde de heder etti.

ABD, Suriye'deki Kürtlerin ulusal haklarına nasıl bakıyor?

ABD Dışişleri Bakanlığı Bölge Sözcüsü Hala Gharit, ABD'nin Suriye'deki Kürtlerin ulusal haklarına ilişkin tutumunu değerlendirdi.

Rûdaw'a konuşan ABD Dışişleri Bakanlığı Bölge Sözcüsü Hala Gharit, ABD'nin Suriye'deki Kürtlerin ulusal haklarına ilişkin tutumunu, "Hâlen aynı siyasete sahibiz. Bölgedeki tüm ortaklarımızı desteklemeye devam edeceğiz" diyerek açıkladı.

"Suriye, Arap Birliği'ne dönmeyi hakketmiyor" "Suriye, Arap Birliği'ne dönmeyi hakketmiyor" diyen Hala Gharit, ABD'nin "Suriye ile normalleşmeyi reddeden tutumunun" açık olduğunu ve bu konuda bir tutum değişikliğinin söz konusu olmadığını aktardı.

Suriye halkının ekonomik ve siyasal açıdan birçok sorunla karşılaştığına dikkat çeken Sözcü Gharit, Suriye'deki durumun insan hakları açısından da sıkıntılı olduğunu vurguladı.

"Arap ülkeleriyle iş birliği yapmaya devam edeceğiz"

Suriye'nin Arap Birliği'ne dönüşünün mevcut sorunlar için çözüm olmadığını belirten ABD Dışişleri Bakanlığı Bölge Sözcüsü Hala Gharit, "Birçok dosyada olduğu gibi Suriye dosyasında da tüm Arap ülkeleriyle iş birliği yapmaya devam edeceğiz" şeklinde konuştu.

"Hedefler ortak, yöntemler farklı"

"Suriye meselesine siyasi bir çözüm bulunması ve mültecilerin güvenli koşullarda Suriye'ye dönüşü konusunda Arap ortaklarımızla ortak hedeflere sahibiz" diyen Hala Gharit bu hedeflere ulaşma yöntemlerinde farklılaştıklarına dikkat çekti.

"Bu rejim, halkına karşı kimyasal silah kullanan rejimdir"

Gharit, Beşar Esad yönetimine karşı eski tutumlarında bir değişiklik olmadığını kaydederek "Bu rejim, halkına karşı kimyasal silah kullanan rejimdir; bu rejim, halkına gönderilen insani yardımları çalan rejimdir. Bu nedenle politikalarımızda bir değişiklik olmadı" şeklinde konuştu.

"Amerikan güçlerinin Suriye'de bulunmasının tek amacı IŞİD'dir"

Suriye'nin Arap Birliği'ne dönüşünün Rojava'daki Amerikan varlığını etkilemeyeceğini belirten Hala Gharit, "Amerikan güçlerinin Suriye'de bulunmasının tek amacı IŞİD'dir ve IŞİD'e karşı mücadele etmeye devam edeceğiz. IŞİD'in Suriye'ye dönmelerini engellemek için Arap ortaklarımız da aynı hedeflere sahip" ifadelerini kullandı.

"DSG'yi desteklemek konusundaki politikalarımızda bir değişiklik yok"

IŞİD'le mücadelede Demokratik Suriye Güçleri'ni (DSG) desteklemek konusundaki politikalarında bir değişiklik olmadığını vurgulayan Hala Gharit, şunları söyledi:

"Bu konuda bir değişiklik yok ve IŞİD'in ülkedeki varlığı devam ettiği sürece bu politikamızı sürdüreceğiz. Bu hedeflerimiz için Suriye'de hâlen DSG ile beraberiz, bu konuda herhangi bir değişiklik söz konusu değil."

"Amerika, Suriye'deki Kürtlerin ulusal haklarına nasıl bakıyor?"

Hala Gharit, "Amerika, bölgelerinde öz yönetim çağrısı yapan Suriye'deki Kürtlerin ulusal haklarına nasıl bakıyor?" sorusuna ise şu yanıtı verdi: "ABD'nin politikası değişmeyecek ve hâlen aynı siyasete sahibiz. Bölgedeki tüm ortaklarımızı desteklemeye devam edeceğiz."

rupelanu.org

demokratik bir zemine taşıma gücü vardı. Doğru siyaset ve basiretli bir yaklaşımla Kürtler bunu yapabiliirdi. Ne yazık ki HDP-YSP, bu şansı 2023 seçimlerde de heder etti. 2018'de 67 vekil çıkaran HDP, 2023'te 62 vekile düştü. İlk defa seçime giren 5-6 milyon seçmenden de oy alamadı. Hiç kuşkusuz 2023 seçimlerinin en büyük kaybedeni HDP-YSP oldu.

Kürtlerin bu ülkede iktidar olma şansı hiçbir zaman olmadı, ancak iktidara ortak olma şansını 2015 seçimlerinden bu yana bir şekilde elde ettiler. Buna mukabil bu şansı kullanma basiretini bir türlü siyasi alanda hayata geçiremediler. Önceki seçimlerde Kürtlere kayıp ettiren HDP (YSP), bu seçimde de Kürtlere kayıp ettirmeye devam etti ve ciddi oranda bir oy kaybı yaşayarak "kendisi" de kaybettirdi. 2018 seçimlerinde 5.865.977 oy alarak %11.70 oy oranıyla üçüncü parti olan HDP, 2023 seçimlerinde 4.803.774 oy alarak %8.80 seviyesine indi ve 5. Parti konumuna geriledi. 2018'de 67 vekil çıkaran HDP, 2023'te 62 vekile düştü. Öyle görünüyor ki HDP, ilk defa seçime giren 5-6 milyon seçmenden de oy alamadı. Hiç kuşkusuz 2023 seçimlerinin en büyük kayıp edeni HDP-YPS oldu.

HDP-YSP neden kaybettirdi

HDP'nin seçim ve ittifaklar stratejisi başından beri yanlıştı. Ne Millet ne de Cumhuriyet İttifakı, resmi olarak HDP'yi yanında görmek istememesine rağmen, HDP ısrarla, "gayri resmi" bir şekilde kendisini Millet ittifakına monte etmeye çalıştı. Peki, HDP ne yapmalıydı?

1. Her iki ittifak grubu da HDP ile birlikte hareket etmek istemediğinde, HDP'nin bir "üçüncü yol" politikasını hayata geçirme şansı doğal olarak çok daha artmış oluyordu.

2. HDP-YSP "Üçüncü yol" politikasını Kürd meselesinin çözümünü üzerine inşa edilerek, herkes için daha özgür ve umutlu bir gelecek vaadi esasına dayandırabiliirdi. Zira Kürd meselesi çözüme kavuşturduğunda Türkiye AB standartlarında gerçek bir demokrasiye kavuşacak ve müreffeh bir yaşama ulaşmanın önündeki en büyük engel ortadan kalkmış olacaktı.

3. "Üçüncü yol" politikasının bileşenleri, ağırlıklı olarak Kürt meselesinin çözümünü odak noktası alan paydaşlardan oluşmalıydı. HDP ve Türkiye'de yasal olarak kurulmuş diğer Kürt partileri böyle bir ittifakın ana omurgasını teşkil ederken, ülkede gerçek bir demokrasinin ancak Kürt meselesinin çözümü ile mümkün olduğunu düşünen diğer partiler de dâhil edilebilirdi. Tabii böyle partiler varsa...

4. Milletvekili aday seçimlerinde,

bu şehirdeki Kürt nüfusu, uluslararası bir statüye sahip olan Federe Kürdistan'daki Kürt nüfusundan fazla değilse az değildir. Buna rağmen HDP'nin 2018'de İstanbul'dan çıkardığı 12 milletvekilinden biri bile Kürt değildi. Tarih boyunca Kürt aydınlanmasının bir merkezi olan İstanbul'dan, Kürtleri temsil edebilecek onlarca aydın, entelektüel ve akademisyen bulunabiliirdi. Lakin Kürtlere "siyasi hamal" rolü biçen zihniyet buna izin vermedi. 2023 seçimlerinde de İstanbul'daki Kürtler görmezlikten gelinerek, İstanbul'da Türk solunu temsil eden şahsiyetler Kürt illerinde vekil seçtilirdi.

5. Meclis bir insan hakları platformu değildir; yüksek düzeyde nitelikli temsilin sağlanması gereken bir yasama organıdır. Kürtler adına meclise girenlerin Kürt halkını temsil etme yetenek ve kabiliyetleri olmalıdır. HDP bugüne kadar bu ilkeyi esas almadı. Geçmişte sağ partilerden meclise giren Kemal Badıllı, Mustafa Remzi Bucak, Yusuf Azizoglu, Melik Fırat ve Şerafettin Elçi gibi şahsiyetlerin ciddi ağırlıkları vardı. Kemal Badıllı Kürtçe grameri kaleme almış, Mustafa Remzi Bucak, İsmet İnönü'ye yazdığı mektupla Kürt davasını mükemmel bir şekilde dile getirmişti. Bugün HDP-YSP adına meclise giren kaç vekil Kürtleri hakıyla temsil etme birikimine sahiptir? Bunların kaçısı iyi derecede Kürtçe ve bir yabancı dili biliyor?

6. HDP'nin Türk solunu Kürtlerin oylarıyla meclise taşıma hamlesi Türkiye demokrasisine bir katkı sunmadı ve sunmuyor, aksine gerçek bir Türk solu hareketinin ortaya çıkıp güçlenmesini engelliyor. Türk solunun Karadeniz'de siyasi çalışma yapması, HDP-YSP'nin Karadeniz'de siyasi çalışma yapmasından çok daha kolay olur ve daha iyi sonuçlar da alınabilirdi.

7. HDP-YSP; temel seçim stratejisini Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın iktidardan düşürülmesi üzerine kurguladı. 2015 seçimlerinden bu yana HDP, hemen hemen her bir şeyi Cumhurbaşkanı Erdoğan üzerinde kişiselleştirdi. Kürt meselesinin çözümü ve "demokratik cumhuriyeti" Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gidişine bağladı. Sanki AK Parti düşer ve Cumhurbaşkanı Erdoğan giderse, ülke güllük- güllistanlık olacak. Oysa bu son derece yanlışti. Bu yaklaşım Kürtlere bir şey kazandırmadığı gibi, Millet İttifakının tüm politikalarına kayıtsız-şartsız destek anlamına geliyordu.

8. Daha önce de yazıp söylediğim gibi, HDP-YSP başta Kürt meselesinin çözümünü esas alacak şekilde kendi siyasi vizyon belgesini hazırlamalı ve iki

ДИПЛОМАТ

№ 19 (531) 15 - 22 май 2023-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Делегация Ассоциации курдов «БАРБАНГ» приняла участие в открытии Национального музея «БАРЗАНИ»

11 мая 2023 года «Национальный Музей Барзани» официально открыл свои двери в Эрбиле, столице Курдистана. В музее представлены предметы, принадлежащие покойному курдскому лидеру мутле Мустафе Барзани, а также артефакты и личные вещи жертв Анфала и древних бойцов пешмерга, сыгравших жизненно важную роль в курдском освободительном движении.

В церемонии приняли участие почётные гости, в том числе курдский лидер Масуд Барзани, президент Курдистанского региона Нечирван Барзани, премьер-министр Курдистана Масрур Барзани, президент Ирака Абдул Латиф Рашид и премьер-министр Ирака Мухаммад Шиаа Аль-Судани, видные иракские лидеры, послы из разных стран,

в составе официальной делегации от Ассоциации курдов Казахстана приняли участие председатель Ассоциации «БАРБАНГ» курдов Казахстана Алиев Азиз Зияевич, а также заместители председателя Ассоциации Мирзоев Везир Князевич и Надирова Нарина Князевна.

Во время церемонии курдский лидер Масуд Барзани и иракские политические лидеры выступили с речами, подчеркнув значение музея и его историческую значимость.

После завершения официальной части мероприятия, выдающемуся лидеру курдского народа Масуду Барзани была вручена золотая медаль Фонда «Князя Ибрагимовича Мирзоева».

Также премьер-министру Курдистана Масруру Барзани был вручен памятный

чу с известным курдским военачальником и предпринимателем Сирваном

представители всемирной курдской диаспоры, Международной федерации курдских общин (МФКО), другие иностранные дипломатические миссии в Ираке, писатели, журналисты и ученые из Европы, США, курдские общественные деятели СНГ и разных стран мира.

По особому приглашению в торжественной церемонии

подарок от Ассоциации курдов Казахстана «БАРБАНГ» — национальные казахские чапан и тюбетейка.

В рамках официального визита Азиз Зияевич посетил могилу исторического деятеля курдского народа Мела Мустафа Барзани в память о его 120-летию, а также по приглашению провёл встре-

Барзани.

На встрече были обсуждены разные вопросы и проблемы всемирной курдской диаспоры, встреча прошла очень плодотворно, участникам удалось обсудить многие вопросы, в том числе плановую работу и вопросы сотрудничества в будущем для укрепления единства курдской диаспоры в мире.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Tariyel Cəlil

Xüsusi müxbir:

Nofəl Ədalət

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500